

VÝROČNÁ SPRÁVA 2022

NÁVRAT, O. Z.



O NÁVRATE

Návrat je nezisková organizácia, ktorá od roku 1993 presadzuje a podporuje návrat opustených detí z inštitúcií (detských domovov) do rodín. Sme presvedčení, že jedine rodina so stabilnými milujúcimi rodičmi dokáže dieťaťu poskytnúť optimálne podmienky pre zdravý duševný vývin.

Našou víziou je prakticky a odborne prispeť k dosiahnutiu takého stavu v spoločnosti, v ktorom:

- všetky deti budú prežívať detstvo v rodinách schopných poskytnúť im bezpečie, starostlivosť a lásku,
- všetky opustené deti nájdú útočisko v rodinách ochotných postarať sa o ne,
- rodinám s vážnymi problémami bude včas poskytnutá potrebná sociálna a psychologická pomoc, aby sa predišlo vážnemu strádaniu ich detí.

Sme presvedčení, že **DIEŤA** má právo na plný rozvoj svojej osobnosti a na napĺňanie základných fyzických a psychických potrieb.

Sme presvedčení, že **RODINA** je optimálnym prostredím, v ktorom môže dieťa dozrieť v plnohodnotnú a zodpovednú bytosť. Rodina je priestor, ktorý poskytne dieťaťu lásku, prijatie, pocit bezpečia a istoty.

Sme presvedčení, že **MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY** majú rozhodujúci význam pre kvalitu života. Pre zdravý vývoj dieťaťa majú nezastupiteľnú úlohu vzťahy s rodičmi. Dieťa potrebuje vyrastať s rodičmi - či už sú to rodičia vlastní alebo náhradní.

Predsedníctvo Návratu:

Marek Roháček, predseda

Renáta Matejová, podpredseda

Ing. Mária Blašková

RNDr. Ing. Marcel Imrišek

Mgr. Vladislav Matej PhD.

Revízna komisia:

Peter Paľaga, predseda

Ján Hornáček

Tomáš Dulovič

Aktuálne v 6 regionálnych centrách a poradenských miestach Návratu 30 odborných zamestnancov (sociálnych pracovníkov, psychológov, špeciálnych pedagógov) poskytuje komplexné odborné služby v dvoch základných oblastiach: **náhradná rodinná starostlivosť** a **sanácia rodín v ohrození**. Zároveň lobujeme za systémové zmeny a o rodine a rodičovstve komunikujeme rôznymi spôsobmi s celou verejnosťou. Desiatky odborníkov rôznych profesii spolupracujú s Návratom externe. **Stovky ľudí podporujú našu misiu osobnou angažovanosťou.**

Manažment Návratu v roku 2022:

Marek Roháček, predseda združenia

Milada Bohovicová, odborná garantka služieb a metodička

Katarína Záborská, finančná manažérka

Lúbica Vyhánková, komunikácia s verejnosťou a fundraising

Denisa Ničíková, koordinátorka, Žilina

Alena Molčanová, koordinátorka, Prešov

Eva Tetáková, koordinátorka, Banská Bystrica

Daniela Lieskovská, koordinátorka pre prácu s rodinami v ohrození, Bratislava

Zuzana Nováková, koordinátorka pre oblasť náhradnej rodinej starostlivosti, Bratislava

Oblasti našej činnosti a cieľové skupiny

1. Podporujeme deti vo vlastnej rodine
2. Hľadáme rodinu opusteným deťom
3. Podporujeme deti v náhradnej rodine
4. Podporujeme deti na ceste k samostatnosti
5. Podporujeme dobrý priestor pre deti v spoločnosti

Úvodník

AKO SA MENIŤ, ALE NESTRATIŤ SÁM SEBA

Žijeme dobu mnohých zmien. Zaskočili nás. Po úlave, že pandémia hádam končí, prišla vojna. Prišla k nám v podobe strachu, ale aj ľudu, ktorí potrebovali pomoc. Ale čo vlastne potrebovali? To nevedeli ešte ani sami a nevedeli sme to ani my. Potom prišla vysoká inflácia a strach, či budeme mať teplo a svetlo. Vysoké ceny, ktoré sa niektorých dotýkajú len okrajovo, ale mnohých zasahujú denne. Zrazu nevedia, či im peniaze vyjdú na základné potraviny. Po pandémii covidu prišla akási pandémia strachov, úzkostí, nepokoja, nedôvery, hnevu. Čo s nimi? Reakcia mnohých ľudí na vojnu a potreby prichádzajúcich priniesla aj kus nádeje. So svojím strachom a neistotou sa pobili tak, že začali niečo robiť, kdekoľvek videli, že je treba. Strach a neistota je často dobré prekonať tým, že sa poobzerať okolo seba, zorientujeme sa v novej situácii a niečo skúsime. Neostaneme so strachom zavretí sami v sebe, ale vyjdeme von, k iným ľuďom, k stretnutiam, k budúcnosti, k zmene.

VOJNA

Vojna nás v Návrate zaskočila rovnako ako všetkých ostatných. Rozmýšľali sme, čo urobiť. Kde je teraz naše miesto? Prvé idey prišli hned' v prvých dňoch a vlastne nás nasmerovali v tom, čo robíme pre ukrajinské rodiny stále a chceme pokračovať, kým budeme vnímať, že je to potrebné. Prečítajte si o tom viac v samostatnom texte.

INFLÁCIA A VYSOKÉ CENY

Neistota, ako budeme vedieť zvládnuť zvyšovanie cien energií nás tiež zasiahla. Rozmýšľali sme, čo môžeme urobiť, aby sme sa necítili ako obete situácie, ktoré hľadajú vinníka a očakávajú spasiteľnú pomoc zvonka, ale ako tí, čo hľadajú svoje sily a zdroje a urobia možno aj nepohodlné zmeny, aby sme nemuseli mať strach, či to prežijeme. Taktôto sme premýšľali my sami, ale aj s našimi klientmi. Kvôli výnimočnej situácii sme sa rozhodli okrem poradenskej práce výnimočne sprostredkovať aj materiálnu pomoc vo forme školských potrieb, čo mnohé rodiny ocenili, pretože kvôli iným výdavkom bolo pre ne náročné zabezpečiť deťom všetko potrebné.

RODINA

V poslednom období sa nás začala dotýkať ešte jedna bytostná téma. Vo verejnem, hlavne politickom priestore, sme začali oveľa viac počúvať slovo „rodina“ v kontextoch a v téne, z ktorého sme boli znepokojení. Návrat dlhodobo vyznáva 3 hodnoty: dieťa, rodinu a vzťahy. Zdalo by sa, že by sme sa mali tešiť, že sa o rodine verejne viac hovorí. Ale hovorí sa o tej povrchne a manipulatívne. S pojmom rodina začalo „šíbrinkovať“ ako s politickou téhou, začalo sa hovoriť, že rodina potrebuje balíčky, že potrebuje mať svoju vetu v slovenskej ústave, akoby sme ju dosť dobre nežili aj bez toho. A by sme začali mať pocit, že pojem „rodina“ tu niekoľko kradne a používa na svoje ciele, ktoré s potrebami rodín veľa nemajú, že o rodinu tu vlastne nejde.

Rozhodli sme sa hovoriť o rodine, ako o fenoméne, ktorý sme si my ľudia nevymysleli a pozývame k nepolarizovanej diskusii. Chceme priniesť tému rodiny do verejnej pozornosti, tak aby nám prinášala porozumenie a posilnenie. Jednou z takýchto ponúk bola diskusia .pod lampou 31. 10. 2022.

Hovorme o rodine ďalej, ale tak, aby sme nestratili jej hĺbku, šírku a dôležitosť bez toho, aby sme si ju privlastňovali v politických a kultúrnych súbojoch. Ved' rodinu necítim ako niečo, o čo sa treba báť, ona má naopak silu byť útočiskom, je tu s nami od začiatku civilizácie a aj bude. I keď sa možno tiež v niečom mení, ale stále ostáva sama sebou.

*Lubica Vyhnaníková,
komunikácia s verejnosťou*

Podporujeme deti vo vlastnej rodine

S rodinami v ohrození pracujeme, pretože mnohé ich problémy sú riešiteľné. Dá sa urobiť veľa preto, aby sme deti zastabilizovali vo svojich rodinách, ktoré to s podporou zvonka zvládnu.

Veríme tomu, že ak sa dá rodina a vzťahy v nej podporiť a zachrániť, treba pre to urobiť maximum.

V minulom roku sme spolupracovali s 253 biologickými rodinami so 415 deťmi, z toho 60 rodín bolo nových.

Ako sme im pomáhalí?

Rozvíjali u nich **rodičovské zručnosti**, hovorili sme s nimi o tom, čo ich deti potrebujú a ako to môžu naplniť. Ale mnohým rodinám sme museli najprv pomôcť riešiť **základné životné potreby**, aby neskôr vládali venovať lepšie deťom. Niekde sme pracovali na **zmiernení napäťia** medzi členmi rodiny s využitím mediácie (8 prípadov), niekde sme riešili **násilie, alkoholizmus a iné závislosti**. Niekde bránili dobrému rodičovstvu **psychiatrické tăžkosti** rodičov alebo detí.

Pre väčšinu rodín v ohrození je zložité **vybaviť veci na úradoch a súdoch**, pravidlá a systém sú pre nich nezrozumiteľné a bez asistencie by mnohokrát nevybavili veci, na ktoré majú zákonný nárok.

Rodiny sme navštevovali v ich domácom prostredí, monitorovali sme ich situáciu, hľadali, čo sú ich silné stránky, na ktorých sa dá stavať.

Pracovali sme s rodičmi, s ktorými práve deti nežili, 22 detí bolo umiestnených v rôznych zariadeniach a 8 detí v náhradnej rodine starostlivosti. Hľadali sme spôsoby, ako podporiť kontakt rodičov s deťmi tak, aby to bolo pre ne prospešné a bezpečné. 4 deti sa vrátili do svojej rodiny a 9 detí sme sprevádzali po návrate domov pri obnovovaní rodinných vzťahov.

V 40 rodinách sme zabezpečovali asistovaný kontakt dieťaťa s rodičmi v situácii rozvodu alebo rozchodu.

Sprevádzali sme 3 tehotné ženy obdobím tehotenstva, aby urobili rozhodnutie o bezpečnej budúcnosti svojho dieťaťa a aby sme predišli tomu, že dieťa ostane opuštené alebo bude strádať.

NAJLEPŠIE PRE DETI

„Jarka je 21-ročné dievča, teda skôr veľmi pekná mladá žena. Docestovala do nášho centra, aby sa mohla stretnúť so svojimi 2 deťmi, ktoré teraz vyrastajú v pestúnskej rodine. Prišla na stretnutie skôr ako pestúni, uvarila som jej čaj, sadla si a začala plakať. Partner ju opustil, preto ani neprišiel na stretnutie s deťmi. A navyše čaká tretie dieťatko. A je jej to veľmi ľuto. Mala sen, že sa s partnerom pokúsia získať naspať deti, ktoré sú v pestúnskej rodine. Sen sa rozplynul, o deti, ani o ňu sa nemá kto postarať. Pred návštevou u nás bola za sociálnou pracovníčkou na úrade, s ktorou má dlho dobrý vzťah. Rozobrali možnosti, ktoré teraz má a Jarka zvážila, že pre jej tretie dieťatko bude najlepšie, keby ho prebrali do starostlivosti pestúni, ktorí už majú 2 jej deti alebo keby ho dala na adopciu. Praje si, aby deti boli spolu alebo aby sa aspoň poznali. Praje si, aby dieťatko skončilo u niekoho, kto by súhlasil s tým, že súrodenci sa budú stretávať.“

Preberáme aj všetky iné možnosti, ktoré by mohla skúsiť v tejto jej situácii. Jarka rozpráva a pláče. Nie je jej to jedno. Chce pre dieťatko vybrať najlepšie riešenie, keďže ona teraz nemá finančné možnosti sa postarať o bábätko a bez partnera si na starostlivosť ani netrúfa. Jarka to nemá ľahké. Čaká ju tăžké rozhodnutie. Nikdy to nemala ľahké ani v rodinách, v ktorých žila ona ako dieťa. Všetky svoje deti veľmi ľubi a chce pre ne to najlepšie.“

Denisa Ničíková, psychologička

Na rodičov, ktorí opustia svoje deti sa často okolie díva cez prsty. Keď ich začneme počúvať, porozumieme, že ich cesta je ťažká. Musia robiť rozhodnutia, ktoré pre nich nie sú ľahké. Ani my by sme ich nechceli robiť. Potrebujú naše porozumenie, sprevádzanie, vysvetlenie možností a podporu v tom, pre čo sa nakoniec rozhodnú. Aby to bolo najlepšie pre deti.

Hľadali sme zdroje pomoci pre rodiny v ich širšej rodine, blízkom okoli, susedstve a snažili sme aj sietovať odbornú pomoc, podľa potrieb rodín.

Aké typy problémov sme pomáhali riešiť rodinám v ohrození?

V rodinách sme riešili:

- Ekonomickú situáciu, príjem, dlhy a exekúcie – 90 rodín
- Chýbajúce, nestabilné alebo nevhodné bývanie – 70 rodín
- Limity rodičovských zručností – 65 rodín
- Situáciu rodičov samoživiteľov – 64 rodín
- Zamestnanie – 49 rodín
- Závislosti rodičov alebo detí – 47 rodín
- Situáciu mnohodetných rodín (so 4 a viac deťmi) – 34 rodín
- Rodiny s handicapovaným členom – 33 rodiny
- Situáciu počas vyňatia dieťaťa – 30 rodín
- Ťažkosti vyplývajúce zo psychiatrickej diagnózy rodiča – 20 rodín
- Domáce násilie – 16 rodín
- Situáciu rodín s rodičom vo výkone trestu – 13 rodín
- Situáciu spojenú s úmrtím rodiča – 11 rodín

MAMA, OD KTOREJ SOM SA NIEČO NAUČILA

„Pribeh rodiny sa začal písat dávno pred mojim nástupom do centra Návrat, no dovolím si tvrdiť, že členovia tejto rodiny sú môjmu srdcu blízki. A čo je dôležité, je to aj opäťované:) Mamina je samoživiteľka iného etnika, s veľkým srdcom a zmyslom pre humor. Ukážkovo sa stará o domácnosť a deti. Približne pred rokom sa jej syn rozhadol ukončiť štúdium na strednej odbornej škole. Neviem, možno ho zlákala vidina zárobku na brigádach, možno išlo o snahu pomôcť matke, možno si chcel oddýchnuť. Tých možno by bolo veľmi veľa. Mňa to nahnevalo.

Nahnevalo z dôvodu, že vidím snahu matky napriek všetkým nepriazniam osudu pomôcť svojim deťom. Cítila, vnímalas som to ako krivdu voči mamine. No mamina sa napriek synovmu rozhodnutiu nehnevala. Prijala a rešpektovala synovo rozhodnutie, starala sa d'alej, varila, prala. Nie len synovi a dcére, ale aj synovej priateľke, ktorá väčšinu času trávi čas u nich v domácnosti. Z čiastočného invalidného dôchodku, upratovania a brigád popri všetkom vybavila a zaplatila synovi vodičský preukaz.

Medzi časom nastali aj problémy v škole s mladšou dcérkou - problémy s učením aj s triednou učiteľkou. A viete, čo mama? Aby dcéru motivovala a pomohla jej, je ochotná a chce sa sama opäť aj ona učiť písat a čítať spolu s ňou.

Nedávno sa nám podarilo vybaviť náhradné výživné na deti, na ktorom má otec obrovský dlh, ale hlavne ona, „MAMA“ sa dokázala sama bez finančnej pomoci postarať napriek svojim limitom o deti materiálne tak, aby im nič nechýbalo. A kvôli deťom je ochotná zmeniť bývanie v bytovke, kde má veľmi dobré zázemie a priateľov a požiadala si o väčší byt, lebo vníma, že pre deti je teraz dôležité, aby mali vlastnú izbu.

A čo syn? Prehodnotil svoje rozhodnutie, chce si školu dokončiť, mať výučný list, nastúpi znova do školy, chodí si privyrábať murárskymi prácam ci montovaním nábytku a popri tom si robí vodičský kurz. Jeho príbeh ma nútí prehodnotiť moje zmýšľanie. Mala by som sa učiť trpezlivosti.

Tak ako povedala pred rokom mamina: „Chce to čas - on na to pride sám,” a áno, chcelo to čas a prišla som na to aj ja. Nebyť len poradcom, štatistom, ale byť načuvajúcim poradcom s veľkým srdcom - takým, aký majú moi klienti.“

Vladimíra Štalmachová, sociálna pracovníčka

Koľko z týchto problémov je únosné, aby riešila jedna mama celkom sama? Všetci rodičia, ktorí to zvládnu dosť dobre majú našu veľkú úctu. A chceme im byť oporou, poradiť a pomôcť v tom, kde už ich možnosti nesiahajú. A ak treba, robíme to aj roky, ako v tejto rodine. A potom sa nie raz stane, že sa niečo rodiny učia od nás a niečo zas my od nich. O tom je sieť komunitných vzťahov.

Hľadáme rodinu opusteným deťom

Zameriavame sa na vyhľadávanie rodín pre deti, ktoré dokonca dostali svoju skratku - ŤUD – t'ažko umiestnitel'né deti. Ide o deti, ktoré sa nepodarí v krátkom čase umiestniť do rodín, lebo žiadatelia, ktorých oslovia vo svojom regióne, o ne neprejavili záujem. Často sú to deti staršie ako si žiadajú budúci náhradní rodičia, deti so zdravotnými t'ažkosťami, deti rómskeho etnika, niekedy sú to dvojčický alebo súrodenecké skupiny, ktorým sa hľadá pestúnska rodina. Spisy takýchto detí sa dostanú k nám a my aktualizujeme ich údaje v databáze, aby sme zvýšili ich šancu nájsť rodinu a aktívne oslovujeme tých, ktorí sa u nás pripravovali alebo už majú doma deti, ale vieme, že mali záujem o ďalšie.

Minulý rok našimi rukami prešlo 362 spisov takýchto detí. Pre 3 deti sme našli novú rodinu a v ďalších 9 prípadoch prebiehal proces sprostredkovania, ale nie je ukončený. Nevyzerá to ako veľké číslo, ale pre nás to je 12 detí, ktoré dostali šancu na život v rodine. Inak im hrozil dlhoročný pobyt v prostredí bez hlbokého výlučného vzťahu, aký môžu poskytnúť len rodičia.

V rámci projektu Dominika pre Kukulíka sa vyškolené dobrovoľníčky „Dominiky“ venovali niekoľko hodín denne bábätku na novorodeneckom oddelení, aby tam malo „svoju“ osobu, užilo si objatie, hojdanie, masírovanie a láskavú trpezlivú starostlivosť, na ktorú sestričky pri všetkej snahe nemajú čas. V minulom roku sa nám podarilo sprevádzat' pobytom v nemocnici 35 bábätiek. Vyrobili a odovzdali sme s pomocou dobrovoľníčok 32 Kufríkov pre Kukulíka – kufríkov spomienok na prvé dni života.

Rozšírili sme túto službu o ďalšiu nemocnicu. Uzatvorili sme zmluvu s Nemocnicou Ružinov UNB a od polovice roka začala služba Dominik prebiehať aj v nej. Tiež sme uskutočnili nábor, výber a školenie tímu nových dobrovoľníčok pre túto bratislavskú nemocnicu. Dominiky pri ich službe priebežne sprevádzame, pretože ide o peknú ale osobnostne náročnú prácu.

Podporujeme deti v náhradnej rodine

V minulom roku sme rôznym spôsobom a v rôznej intenzite spolupracovali s 494 náhradnými rodinami, v ktorých žije 889 detí, z toho 85 rodín bolo nových. S radosťou sme sprevádzali 35 detí v adaptačnej fáze v prvom roku po ich prichode do rodiny. V tomto čase sa kladú významné základy budúceho vzťahu, mohli sme rodičov sprevádzať v tom, ako si nastaviť očakávania od seba aj od dieťaťa, poradiť v adaptácii partnerského vzťahu na príchod dieťaťa, hovoriť o špecifických potrebách detí, ktoré zažili odlúčenie od matky a prípadné ďalšie straty. Na opačnej strane sme sprevádzali 14 detí a mladých ľudí procesom ukončenia náhradnej rodinnej starostlivosti, niekde išlo o ukončenie, pretože dieťa sa vraca do svojej biologickej rodiny alebo do ústavnej starostlivosti alebo išlo o mladých dospelých v procese osamostatňovania.

Pre deti v pestúnskej alebo náhradnej osobnej starostlivosti je špecifické, že môžu udržovať kontakt s biologickými rodičmi alebo súrodencami. Našim cieľom je pripraviť dieťa, náhradných rodičov aj biologických rodičov na vzájomné stretnutia, telefonáty alebo písomný kontakt, aby to bola pre deti pozitívna a bezpečná skúsenosť. Pri kontakte s biologickými rodičmi sme sprevádzali 34 detí a pri kontakte so súrodencami 11 detí. Odľahčovacie aktivity sme pomohli zabezpečiť 38 rodinám.

Na vykonávanie náhradnej rodinnej starostlivosti formou osvojenia, pestúnstva alebo náhradnej osobnej starostlivosti sme pripravili 135 žiadateľov a pripravu sme aktualizovali ďalším 77 rodičom. Tešíme sa, že 14 rodičov sa u nás pripravovalo prijať tzv. „tažko umiestnitelné dieťa“, čím pomôžu tým najzraniteľnejším deťom, ktorým by inak hrozil dlhorocný pobyt v CDR (Centrum pre deti a rodinu, predtým detský domov).

NAJKRAJŠIE CHVÍLE ŽIVOTA

„Klientov Zoju a Henricha sprevádzal Návrat Žilina už 4 roky predtým, ako som do rodiny vstúpila ja. Rodina absolvovala s kolegynami prípravu, následne rôzne stretnutia, keď sa rozhodovali, či prijať staršie alebo polorómske dieťa. V poradovníku žiadateľov boli dlho, no čakanie sa predsa len skončilo. Zazvonil telefón a Zoja s Henrichom mali možnosť prijať novorodenca. Biologická matka dala hned po pôrode súhlas s adopciou a následne sa udialo niekoľko dôležitých momentov, ktoré zásadne ovplyvnia život náhradných rodičov a aj malého Jurka. Zoja už z prípravy a aktualizácie vedela, že je možné sa hospitalizovať spolu s bábätkom, a tak si vyžiadala z úradu súhlas ku kontaktu. Jeden deň im oznámili, že sa Jurko narodil a na druhý deň sa už Zoja dala hospitalizovať k maličkému Jurkovi. Mal 7 dní. Tento čas na novorodeneckom oddelení popisuje ako najkrajšie chvíle života, strávili tam spolu 5 dní. Asi po dvoch mesiacoch od narodenia malého Jurka sme sa stretli. Mamička nosila Jurka v náručí, bola medzi nimi bezprostredná blízkosť. Do rodiny som priniesla Terapiu dotykom na upevnenie vzťahovej väzby medzi matkou a prijatým Jurkom. Na každom ďalšom stretnutí je pozorovateľné, ako sa vzťah medzi rodičmi a synom prehľbuje a ako si spolu vytvárajú vrely vzťah plný prijatia, rešpektu a lásky. Zoja a Henrich začali svoj príbeh s Jurkom písat preventívne - problémy so zháňaním vecí na bábätko alebo problémy s ukončovaním pracovného pomeru mamy vymenili za okamžitú blízkosť a vytváranie vzťahu mamy aj jej nového dieťaťa. Odborné poradenstvo a služby pýtali ešte v čase, keď nemali žiadne tažkosti. Dúfajme, že ich ďalší príbeh bude pokračovať pokojne, keďže zvolili takýto preventívny prístup k svojmu náhradnému rodičovstvu. Zoja bola našou prou kientkou, ktorá sa dala nahovoriť na hospitalizáciu spolu so svojím budúcim adoptívnym dieťaťom.“

Katarína Hodošková, sociálna pracovníčka

Takýchto ideálnych priebehov stretnutia s bábätkom hned v pôrodnici zatiaľ nie je veľa. Boli by sme radi, keby to bola bežná vec. Dovtedy aspoň v niektorých nemocničiach navštevujú opustené bábätká Dominiky – naše vyškolené dobrovoľníčky. Aby sme zmierňovali osamelosť

a stres maličkých, aby cítili, že je niekto blízko pri nich. Pomôže im to, aby si neskôr ľahšie vytvorili blízky vzťah s adoptívnymi alebo pestúnskymi rodičmi.

V 112 rodinách sme využívali rôzne špecializované programy a terapeutické postupy. Medzi naše základné postupy patrí práca s Knihou života a životnou históriaou, dotyková terapia, filiálna terapia a terapia hrou a sandplay. Ďalšie metódy sme využívali podľa získaných skúseností a vzdelania našich poradenských pracovníkov, ktorí sa priebežne vzdelávajú v rôznych metódach a terapeutických smeroch, predovšetkým v dyadickej, systemickej a narativnej terapii.

Terapeutické postupy, ktoré sme používali v rodinách:

- Práca so životnou históriou a Knihou života - 47 rodin
- Dotyková terapia – 28 rodín
- Program pripútania – 12 rodin
- Filiálna terapia – 9 rodín
- Iné špecializované terapeutické postupy (dyadická terapia, hrová terapia, prvky narativnej a systemickej terapie a arteterapie) – 10 rodin

Záleží nám na tom, aby deti rozumeli, čo sa s nimi deje a aby mali možnosť sa vyjadriť k svojej situácii, preto sme zistovali názor dieťaťa v 10 rodinách. V 9 prípadoch sa podarilo zorganizovať prípadovú konferenciu s účasťou dieťaťa, na ktorú deti aj rodičov vopred pripravujeme a následne ju zhodnotíme, tak ako to táto metóda vyžaduje.

Významnou pomocou pre náhradné rodiny je zdieľanie skúseností. V minulom roku sa stretávalo 6 podporných skupín a klubov náhradných rodičov a 5 skupín pre rodičov maličkých detí, čo znamenalo spolu 80 skupinových stretnutí.

Po dlhšej pobytovej pauze spôsobenej pandémiou sa podarilo zorganizovať 7 pobytov pre náhradné rodiny, jeden pobyt pre biologické rodiny a novinkou bol „rytiersky“ mužsky víkend náhradných otcov, ktorý inšpiruje aj ďalších mužov.

Ked' sa o dieťa starajú blízki, nemusí to byť ľahké (Náhradná osobná starostlivosť)

Ak v živote dieťa nastane neľahká situácia a musí byť odobraté rodičom, je preň vždy najlepšia voľba zostať v starostlivosti blízkych zo širšej rodiny. Starí rodičia, tety, strýkovia, plnoletí súrodenci, toto všetko sú blízki príbuzní, ktorí k nám môžu prísť, ak potrebujú poradenstvo v náhradnej osobnej starostlivosti. Ale prečo to robia? Prečo potrebujú pomoc? Nevedia vychovať dieťa z vlastnej rodiny?

Ak sa človek rozhodne, že sa chce stať pestúnom, alebo si adoptovať dieťa, podľa zákona musí absolvovať prípravu na rodičovstvo v rozsahu najmenej 26 hodín. Táto príprava učí ľudí, ako pristupovať k dieťaťu s traumatickými skúsenosťami, ako hľadiť na jeho potreby a špecifická a ako pristupovať k jeho výchove. Príbuzným však zákon takúto prípravu neponúka. Preto im často poskytujeme poradenstvo práve v týchto témach, aby sa dokázali naladiť na dieťa s ťažkým životným príbehom. Pretože ono to je vždy trauma, ak vás odtrhnú od maminy a tatina. A viete, že nie len pre to dieťa, ale aj pre tú širšiu rodinu, ktorá sa potom o toto dieťa stará? Starí rodičia sa musia vyrovnať s tým, že ich dcéra alebo syn v rodičovstve zlyhali, dokonca možno vedome ubližovali dieťaťu. Súrodenci sa musia vysporiadať s tým, že ich brat alebo sestra, s ktorými vyrastali, sa nedokážu postarať o vlastné dieťa a na ich miesto musia nastúpiť oni. Alebo sa o dieťa musí starať starší súrodenc, ktorý zažíval možno tie isté problémy. Bez prípravy, bez podpornej informačnej siete, ktorá by ich posilnila vo výchove dieťaťa so zažitou traumou a nastavila im zrkadlo ich vlastného prežívania tejto situácie.

O týchto všetkých témach sa s NOS rodinami rozprávame a snažíme sa im nahradíť zameškaných 26 hodín vzdelávania a byť pri nich dlhodobo. Ľudia, ktorí si prechádzajú traumatickou skúsenosťou zo zlyhania blízkeho príbuzného to veľmi potrebujú. Dlhodobo im ponúkame poradenstvo v sociálno-právnych a výchovných otázkach, aby rozumeli dieťaťu oveľa mladšiemu. Často je potrebná podpora komunikácie so školou. Venujeme pozornosť životnej histórii týchto detí a motivujeme k tomu aj starých rodičov. Pre deti je veľmi dôležité, aby sa zorientovali v tom, čo sa im v živote dialo. Aby rozumeli, prečo sa o ne stará príbuzný, a nie vlastní rodičia. Aby si k sebe aj svojim rodičom zachovávali realistický, pravdivý, ale v niečom pozitívny postoj. Ponúkame im tiež program pripútania, ktorý môže pomôcť s vytvorením hlbšieho a radostnejšieho vzťahu.

*V minulom roku sme priebežne poskytovali starostlivosť **72** rodinám, ktoré mali v náhradnej osobnej starostlivosti **102** detí.*

Podporujeme deti na ceste k samostatnosti

Minulý rok sme sprevádzali na ceste k samostatnosti **23** mladých dospelých ľudí z náhradných a biologických rodín. Poskytovali sme im individuálne poradenstvo v mnohých praktických témach týkajúcich sa ukončenia náhradnej rodinnej starostlivosti, osamostatňovania sa od svojej rodiny, pri vybavovaní právnych úkonov, pri komunikácii s pôvodnou biologickou rodinou, pri začleňovaní sa do pracovného procesu a spoločenského života.

Veľkou tému pri práci s mladými bolo hľadanie vlastných koreňov, premýšľanie o svojej minulosti a budovanie identity, v čom sme využívali aj psychologické poradenstvo a terapeutické prístupy. Podporovali sme ich participáciu na zmenách.

Podporovali sme tiež v rozhodovaní a riešení svojej situácie **1** maloletého rodiča, sprevádzali sme ho začínajúcim rodičovstvom.

Pre mladých ľudí sú veľmi nápomocnou formou práce na sebe podporné skupiny. V minulom roku sa udialo **14** stretnutí **2** rôznych skupiek starších detí a teenagerov.

V práci s mladými dospevajúcimi a dospelými najviac využívame pomoc dobrovoľníkov. Do individuálnej práce s mladými, pomoci s doučovaním a zmysluplným trávením voľného času deti sa ich zapojilo **43**. Využívali aj možnosti online komunikácie, vďaka čomu sa udržovali alebo vznikli vznikli nové kontakty a mohli sme ponúknutť pomoc aj rodinám, ku ktorým by sa dobrovoľníci ďažsie dostali osobne. Dobrovoľníci vypomáhali aj v rámci odľahčovacej služby v **38** náhradných rodinách a rodinách v kríze.

PARTÁK DO DAŽĎA AJ DO RADOSTI

„Pamätam si, ako mi kolegynia rozprávala o chlapcovi, ktorý túži byť športovec a potrebuje pomôcť v sprevádzaní na mestskú dopravu, lebo sám ešte necestoval a potrebuje sa to naučiť. A potreboval by partáka na pomoc pri príprave do školy či na trávenie voľného času a na podporu v jeho voľnočasových aktivitách. Povedala som si, hurá, idem do toho a rada pomôžem maminek s odľahčovaním v rodine s tým, že jej syn bude v dobrých rukách a plnohodnotne bude tráviť voľný čas a bude v bezpečí. Spoločne sme sa stretávali pri úlohách a povinnostach do školy, písali sme diktát, robili projekty. No naše stretnutia boli aj o tom, že sme sa naučili používať cestovný poriadok a zorientovali sme sa v chodení na mestskú hromadnú dopravu, aby mohol chodiť na jeho oblúbené športy, florbal a podobne. Za ten čas sme sa spoločne spriatelili a hlavne sa z nás stala parádna dvojka. Ako symbol našich stretnutí a priateľstva sme si spoločne kúpili farebný kvet, ktorý sme pomenovali Život. Preto toto meno, lebo keď sa staráme o kvet, dávame mu život. A aj pre jeho pestrosť. No zároveň sme to prepojili do života nás ľudí, že keď sa my ako ľudia o seba staráme, dávame si nielen lásku, priateľstvo, no dávame si aj život. Obohacujeme sa vzájomne. O kvet sa staráme spoločne, rastie nám a má sa dobre. A čo chlapec z tohto príbehu? Napreduje, robí pokroky, je samostatný, statočný a veselý, ako vie byť aj sám život... :)

Irena Masárová, asistentka sociálnej práce

Ak máte voľný čas, ktorý by ste radi zmysluplne využili a viete si predstaviť, že by ste si vytvorili dlhodobejší kontakt s chlapcom alebo dievčaťom, ktoré tiež potrebuje „partáka“, do našich odľahčovacích služieb sa ako dobrovoľníci môžete zapojiť aj vy. Nepotrebuje na to formálne vzdelenie, stačí mať voľný čas a chúť a ozvať sa do niektorého z našich centier. Pripravu, zaškolenie a sprevádzanie vám ponúkneme my. Momentálne poskytujeme takúto službu v cca 40 rodinách, ale potrebovali by ju ďalšie desiatky detí.

S deťmi a mladými pracujeme vždy v kontexte celej rodiny, ale v niektorých prípadoch sa im venujeme aj individuálne. V minulom roku sme najčastejšie riešili:

- Výchovné problémy – 68 detí
- Traumatické udalosti, šikanu a stratu blízkych – 42 detí
- Rozvoj a podporu pri učení – 39 detí
- Domáce násilie na deťoch – 11 detí
- Záškoláctvo – 17 detí
- Poruchu fetálneho alkoholového spektra – 8 detí

Podporujeme dobrý priestor pre dieťa v spoločnosti

Rozvíjame spoluprácu s odbornou verejnosťou v prospech detí

Venujeme pozornosť sietovaniu, šíreniu a výmene skúseností:

Spoluprácu všetkých hráčov v sociálnoprávnej ochrane detí vnímame stále naliehavejšie ako veľký a doteraz málo využitý zdroj pomoci rodinám.

- sme členmi Rady vlády Slovenskej republiky pre rodinu a demografický vývoj, ako aj Poradného výboru projektu Implementácia Európskej záruky detí – Inklúzia detí so zdravotným znevýhodnením v kontexte DEI
- angažujeme sa v iniciatíve **Synapsia** v Prešove
- pracovníčky Návratu sú aj členkami sociálnych komisií miestnych zastupiteľstiev, a to v Prešove, Žiline a bratislavskej mestskej časti Dúbravka
- sme členmi **Multidisciplinárnej skupiny odborníkov** pre podporu ochrany detí pred násilím v Bratislave a Trnave
- spolupracovali sme so **Slovenským národným strediskom pre ľudské práva** pri advokovaní práv klientov, s CPPPP, Áno pre život a Nadáciou J@T a Sociou pri riešení podpory a vážnych rodinu ohrozujúcich situácií
- v rámci širokej spolupráce s **Magistrátom hlavného mesta Bratislavu** sme sa zúčastnili viacerých aktivít: tvorba komunitného plánu sociálnych služieb Mesta Bratislavu na obdobie 2020-2030 v 2 pracovných skupinách (Ľudia bez domova a Deti, mladí ľudia a rodiny v ohrození) a skupín, ktoré sa venovali podpore integrácie utečencov z Ukrajiny v meste Bratislava
- v **Banskej Bystrici** sme spolupracovali na **Komunitnom pláne sociálnej práce**
- zúčastnili sme sa **66 sietovacích stretnutí** pri riešení konkrétnych situácií klientov

Vzdelávame

V oblasti vzdelávania, ktorú považujeme v súčasnosti za jednu z našich klúčových aktivít, sme v minulom roku pripravili niekoľko príležitostí:

- zrealizovali sme **13 seminárov/webinárov** pre celkovo cca **228 účastníkov** - rodičov, náhradných rodičov, profesionálnych rodičov a odbornú verejnosť s rôznorodými témami ako attachment, dotyková terapia, budovanie zdravého vzťahu u traumatizovaných detí, práca so životnou históriou a hľadanie koreňov priyatých detí, práca s dieťaťom z náhradnej rodiny alebo s náročným životným príbehom v škole, vedenie prípadových stretnutí, terénna sociálna práca a iné
- odborný **Trening lektorov Terapie dotykom** - **8 účastníkov**
- individuálne sme podporovali **16 laických poradcov** pre náhradné rodiny

Vyvíjame advokačné a lobingové aktivity

Advokáciu a lobingu sa venujeme už od svojho vzniku:

- s niekoľkými **samosprávami** sme spolupracovali na rozvoji **prorodinných a na dieťa orientovaných komunitných služieb** (samosprávne kraje: BSK, TTSK, PSK, ŽSK, BBSK, mestá a obce: Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, obec Beluj, Žilina, mesto Bratislava a mestské časti Ružinov, Vajnory a Nové Mesto, Prešov, obec Lomnická)
- v rámci praxe a práce v terénnych službách sme rozvíjali **partnerskú spoluprácu s UPSVR** v Trnave, Bratislave I-V, Pezinku, Malackách, Senci, Galante, Dunajskej Strede, Starej Ľubovni, Prešove, Poprade, Kežmarku, Vranove, Košiciach, Rožňave, Žiline, Námestove, Čadci, Brezne, Banskej Bystrici, Krupine, Zvolene, Banskej Štiavnici a Žiari nad Hronom)
- naši odborníci boli členmi **expertného tímu pri Ústredí práce sociálnych vecí a rodiny**, ktorá sa zaoberala analýzou umiestňovania detí do ústavnej starostlivosti a **komisie pri MPSVR** zameranej na stanovenie pravidiel procesu, dôvodov a metodiky pre vynímanie detí z biologických rodín
- spolupracujeme na príprave **Štandardov plánovania adaptácie dieťaťa pred a po príchode do náhradnej rodinnej starostlivosti**
- sme členmi multidisciplinárneho tímu v rámci projektu realizovaného na Okresnom súde Prešov „**Implementácia opatrení na podporu reformy štruktúry a optimalizácie procesov v rodinnoprávnej agende**“ a zavádzania multidisciplinárneho prístupu
- **3 naše odborné pracovníčky** boli členkami **sociálnych komisií** obecných zastupiteľstiev v Žiline, Prešove a bratislavskej Dúbravke ako expertky neposlankyne
- zúčastňovali sme sa stretnutí multidisciplinárnej skupiny spolupracujúcich odborníkov na úrovni BSK

Oslovujeme širokú verejnosť

O našej práci a klientoch chceme hovoriť zaujímavo, ale zároveň citlivovo a profesionálne. V spolupráci s kreatívnymi ľuďmi a umelcami zvyšujeme citlivosť ľudí pre ozajstné potreby detí, otvorenosť pre prijatie dieťaťa a toleranciu okolia voči rodinám, ktoré opustené dieťaťa prijali a k potrebám rodín, ktoré sa snažia prekonáť kritické obdobie a vytvárať dobrý domov pre svoje deti. Šírime témy pre posilnenie rodičovských zručností všetkých rodičov. Využívame široké spektrum možností: diskusie, eventy, výstavy, dokumentárne filmy, spisy, rozhlas, televíziu, internet či tlač, happeningy a festivaly. Snažíme sa vyvolať diskusiu a zamysliením a motivovať ľudí k aktívному zapojeniu nielen počas Vianoc a nárazových mediálnych charitatívnych projektov, kde neraz prevažuje emocionálne vydieranie.

- o téme náhradného rodičovstva a systémovej podpore rodín a Návrate sme uverejnili 8 blogov v Denniku N, niektoré z nich nesú podnadpis „Učím sa od detí“, pretože sú inšpirované otázkami alebo postrehmi maličkých, poskytli sme rozhovory pre DenníkN, aktuality.sk, Korzár, sériu o náhradnej rodinnej starostlivosti v Naša žilinská diecéza, naša kolegynia bola hostkou relácie **Silná zostava** s téμou adopcie
- Marek Roháček mal príspevok na odbornej konferencii pri príležitosti 100. narodenin prof. Zdeňka Matějčeka
- na sociálnych sietiach sme zdieľali s viac ako 10 000 piateľmi príbehy našej dennej praxe a uverejňovali pozvánky na naše podujatia a výstupy z nich
- pomohli sme vydáť terapeutický príbeh **Holubica Oľga** v slovenskom aj ukrajinskom jazyku, o ktorej sa viac dočítate na špeciálnej stránke venovanej podpore ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny
- organizačne a metodicky sme sa podieľali na tvorbe podcastu **Pomáhat' znamená rozumieť**, ktorý prináša inšpiratívne rozhovory s ľuďmi, ktorí spôsobili zmenu v nejakej oblasti pomoci
- centrum v Banskej Bystrici a náhradní rodičia zorganizovali 0. ročník **Festivalu náhradných rodín** v malej obci Beluj, ktorého sa zúčastnilo 150 hostí
- špeciálnu pozornosť sme venovali téme dotykovej terapie:
 - organizovali sme Tréning lektorov terapie dotykom, 8 účastníkov sa pripravovalo na sprevádzanie rodičov v dotykovej terapii, ktorá pomáha prehĺbiť vzťah medzi rodičmi a deťmi a budovať sebaprijatie detí, pracovali sme aj na metodike a refresheri manuálu k tomuto tréningu
 - vydali sme knížku **Ako sa stať dosť dobrým dotykovým rodičom**, ktorá ponúka teóriu aj praktické námety, ako vniest' do rodinného života viac dotykov a pomôcť deťom budovať si bezpečný vzťah s rodičmi, ale aj dobrý vzťah k sebe samým a k iným ľuďom
 - natočili sme sériu videorozhovorov **Ako dotyková terapia pomáha**, kde hovoria rodičia o tom, ako využívajú terapiu dotykom pri deťoch s rôznymi špeciálnymi potrebami vrátane zdravotného znevýhodnenia, môžete ju nájsť na našom youtube kanáli

Podporovali sme ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny

Vo februári 2022, hneď v prvých dňoch vojny na Ukrajine, sme zvažovali, či a ako sa zapojime do pomoci ľuďom, ktorí začali prichádzať na Slovensko. Rozhodli sme sa, že sa nebudeme vo veľkej miere zapájať do všeobecnej humanitárnej pomoci, ale využijeme vlastné dlhorocné skúsenosti v oblasti psychologického a sociálneho poradenstva rodinám, biologickým aj

adoptívnym/pestúnskym. Naskytla sa nám možnosť zamestnať psychologičku z Ukrajiny, ktorá už niekoľko rokov žila na Slovensku a mala výhodu vlastnej integrácie na Slovensku a dlhoročné skúsenosti s poradenstvom a traumaterapiou detí a dospelých. Nevedeli sme, či budú dostupné nejaké granty na riešenie tejto krízy, boli sme ochotní použiť naše zdroje alebo hľadať darcov na jej zaplatenie. V tejto správe sumarizujeme služby, ktoré sme vďaka podpore z rôznych zdrojov mohli uskutočniť.

Najmä v prvých mesiacoch vojny sa viacerí z nás osobne, občiansky a dobrovoľnícky angažovali v konkrétnej pomoci prichádzajúcim ľuďom z Ukrajiny. Okrem konkrétnej pomoci sme odborne a poradensky sprevádzali iných dobrovoľníkov, prepájali a sieťovali sme jednotlivcov, skupiny a organizácie, poskytovali im supervíziu. Postupne sa podpora pre ľudí z Ukrajiny systematizovala, ale nadálej existujú jednotlivci, ktorí poskytujú pomoc dobrovoľne a ľudia z Návratu im poskytujú zázemie, sprevádzanie, sieťovanie, odborné konzultácie pre nich samotných, ako aj osoby, ktorým pomáhajú.

PSYCHOLOGICKÁ STAROSTLIVOSŤ A INTEGRÁCIA UKRAJINSKÝCH DETÍ A RODÍN

- Od marca do augusta 2022 sme poskytovali týždennú skupinovú a individuálnu psychologickú podporu skupine 17 detí - vodných pólístov vo veku 12 až 17 rokov, ktorí boli ubytovaní v slovenských rodinách. Poskytovala poradenstvo 7 slovenským rodinám, ktoré sa starali o tieto deti, v rôznych situáciách.
- Pracovali sme so skupinou asi 60 detí, ktoré prišli so svojimi babičkami alebo mamami v apríli, máji 2022 z baletných škôl v Charkove a Kyjeve, ktorých pobyt organizovalo slovenské ministerstvo kultúry. Veľkú skupinu sme rozdelili na 3 menšie skupiny podľa veku 3 - 7 rokov, 8 - 12 rokov, 13 - 17 rokov, urobili sme základné pozorovanie a skupinové preventívne a arteterapeutické aktivity zamerané na to, ako pracujú so svojimi emóciami. 20-25 matiek sme pripravovali na integráciu a samostatný život, pretože v čase stretnutí tátu skupina bývala spolu v zariadení s pokrytím všetkých potrieb.
- Psychologička začala skupinovú prevenciu a individuálne poradenstvo v jednej zo základných škôl v Bratislave so 14 deťmi integrovanými z Ukrajiny. V niektorých prípadoch sa stretávala aj s rodičmi alebo opatrovníkmi detí, niekedy aj za asistencie našich sociálnych pracovníčok. Niektoré z týchto detí sú stále v jej individuálnej poradenskej starostlivosti v niektorých prípadoch aj s matkou alebo iným opatrovateľom.
- Navštevovali sme vysokoškolský internát, ktorý ponúkal ubytovanie pre približne 200 ľudí z Ukrajiny a kde sa o nich veľmi intenzívne starala skupina dobrovoľníčok. Pomáhali sme s integráciou niekoľkých rodín, ktoré potrebovali nájsť motiváciu a silu na prechod z ubytovne s bezplatným ubytovaním a stravou do vlastných nájomných bytov. Pracovali sme s ich motiváciou a neskôr sme aj hľadali vhodné byty a školy a škôlky pre deti.
- Pomohli sme vydať terapeutický príbeh Holubica Ol'ga v slovenčine aj ukrajincine pre deti, ktoré museli odísť z nebezpečia vhodný na čítanie pre rodičov s deťmi aj prácu so skupinou.

PODPORA SLOVENSKÝCH RODÍN, KTORÉ SA STARAJÚ O UKRAJINSKÉ DETI

Podporovali sme skupinu rodín, ktoré sa starali o deti z detského domova na Ukrajine vo veku 3 - 15 rokov, pričom 6 rodín podporila naša sociálna pracovnička z Prešova psychologička z Bratislavы. 7 rodín nedaleko Bratislavы, ktoré sa starali o vodných pólístov vo veku 12-17 rokov, bolo v dlhodobej týždennej starostlivosti našej psychologičky a sociálnych pracovníkov. V 6 rodinách sme poskytovali individuálne sociálne a právne a psychologické poradenstvo o tom, ako prevziať starostlivosť a ako nastaviť pravidlá života s tínedžermi. Spolu to bolo 18 rodín, 12 dlhodobých a 6 krátkodobých.

INFORMOVANOSŤ A MOTIVÁCIA VEREJNOSTI

V prvých dňoch vojny, ešte vo februári 22022 sme vypracovali a vydali súbor informačných materiálov pre situácie, na ktoré neboli nikto pripravený:

- Prijali ste rodinu s deťmi z Ukrajiny (Ako pre nich vytvoriť dobré podmienky)
- Prijali ste dieťa z Ukrajiny (Ako preň vytvoriť dobré podmienky vo vašej rodine)
- Ubytovali ste u vás rodinu z Ukrajiny? (Ako vytvoriť podmienky pre dlhodobé spolužitie)

V týchto letákoch sme ponúkli nás kontakt a ľudia reagovali, písali alebo volali, aby sme im poskytli konkrétnu podporu alebo navrhli riešenie niektorých problémov.

Tieto materiály alebo ich návrhy boli zdieľané aj v niektorých celoštátnych médiách a mali sme na ne veľmi dobré ohlasy. Ľudia sa cítili posilnení, pretože to bolo niečo veľmi použiteľné, krátke, zrozumiteľné a prinieslo im to pocit, že môžu situáciu zvládnuť. Reagovali na ne a kontaktovali nás v prípade, že potrebovali odbornú podporu alebo navrhnúť riešenie špecifickej situácie.

Zorganizovali sme diskusiu s online vysielaním „DOKÁŽEM PRIJATЬ L'UDÍ, KEĎ ROZUMIEM IM AJ SEBE“ - Po období spolužitia dvoch samostatných jednotiek v jednom priestore sa s veľkou pravdepodobnosťou objavia napäťie, rozpaky, nedorozumenia, hluk a rôzne pocity na oboch stranach. Čo robiť a čo nerobiť v jednotlivých situáciach? Ako pochopiť prichádzajúcich ľudí s ich príbehom. Ako porozumieť sebe a svojej rodine v tejto novej situácii? Ako pomôcť s porozumením." Stretli sa v nej hostia z rôznych oblastí - dve psychologičky, sociálny poradca z Návratu, vedúca špeciálno-pedagogického tímu ZŠ, ktorá integrovala ukrajinské deti a dobrovoľníčka organizujúca centrum humanitárnej pomoci.

NASTAVOVANIE SYSTÉMU STAROSTLIVOSTI O DETI BEZ SPRIEVODU

Od prvých dní vojny sme vnímali, že hranicu prekročili deti bez rodičov, tzv. maloletí bez sprievodu. Pre starostlivosť o tieto deti existujú legálne pravidlá, ktoré rešpektujú medzinárodné dohody. Snažili sme sa hľadať optimálne riešenia, aby tieto deti nemuseli byť umiestňované do Centier pre deti a rodinu, zvlášť, ak boli nablízku dospelí, ktorí boli ochotní sa o ne postarať vo svojej rodine. V niektorých prípadoch to boli slovenské rodiny, v iných príbuzní alebo známi deti z Ukrajiny. V jednotlivých prípadoch sme hľadali možnosti zverenia do opatrovníctva, pomáhali sme rodinám s písaním návrhov na súd a v komunikácii s Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny. Pre nás všetkých to bola nová situácia, kde sme sa snažili rýchlo zorientovať. V úvodnej fáze sme tiež komunikovali s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny a v spoločných rokovaniach sme modelovali, ako by mohli vyzeráť rôzne formy starostlivosti o tieto deti. Tiež sme komunikovali s úradmi práce, súdmi a ďalšími inštitúciami v zmysle nastavovania systémov. Zapojili sme sa aj do komunikácie s Unicef, UNHCR a do tvorby metodických materiálov, ktoré vznikali z iniciatívy rôznych zosietovaných organizácií poskytujúcich humanitárnu, sociálnu, psychologickú a komunitnú pomoc.

Čomu sa chceme venovať v roku 2023?

V ďalšom období budeme nadalej pokračovať v našich stabilných službách pre náhradné rodiny a rodiny v ohrození. Budeme im poskytovať sociálne, psychologické a výchovné poradenstvo,

sprevádzanie v komunikácii s rôznymi inštitúciami, s ktorými prichádzajú do kontaktu. Chceme sa naďalej venovať príprave žiadateľov o náhradnú rodinnú starostlivosť a poskytovať im dlhodobé služby. Patria medzi ne aj špecializované terapie, ale aj pobytové, podporné skupiny, kde sa môžu rodičia vzdelávať a zdieľať si vlastné skúsenosti a vytvárať tak komunitu pre seba aj svoje deti.

Naďalej sa chceme venovať aj advokácií práv našich klientov v jednotlivých prípadoch, ale aj podpore systémových zmien, ktoré prispejú k zlepšeniu postavenia náhradných rodín, zlepšia podporu rodín v ohrození, aby sme prechádzali vyňatiu detí a vďaka ktorým budeme ako spoločnosť citlivejšie pristupovať k potrebám detí.

Zvláštnu pozornosť by sme chceli venovať aj týmto oblastiam:

ŽIVOTNÁ HISTÓRIA DIEŤAŤA

Venovať podrobnejšiu pozornosť životnej história detí, ktoré niekoľkokrát zmenili svoju rodinu alebo prostredie, kde vyrastali, je veľmi dôležité. Pomáha to detom získať pocit väčšej životnej istoty, bezpečia, zakorenenia, pocit, že niekam patria a ich život sa zmysluplne vyvíja. Na podporu tejto témy plánujeme vydanie manuálu Rob(i)me Knihy života, ktoré obohatíme o nové skúsenosti a praktické nápady od rodičov, ktorí Knihu života svojim deťom pišu.

POBYTY

Po období pandémie a obmedzených možností stretávania cítime veľký záujem rodín o víkendové a letné pobytové. Vďaka ponuke podpory Nadácie Orange budeme môcť zorganizovať viac pobytov dostupných pre rodiny. Pobyty nám pomáhajú vnímať rodiny v prirodzenejších vzťahoch a komunikácii, pomáha nám to lepšie pre nich nastaviť poradenstvo a ďalšie služby. Rodiny si na pobytových môžu oddýchnuť, tráviť spoločne čas, získať nové zručnosti a zážitky a mnohé rodiny z nich žijú ešte dlhú dobu. Čas na pobytových využívame aj na vzdelávanie, zdieľanie a pre deti na zoznámenie sa s rovesníkmi, ktorí prežívajú podobný životný príbeh.

PODPORA ĽUDÍ Z UKRAJINY

V podpore rodín a detí z Ukrajiny chceme pokračovať naďalej, kým budeme vnímať potrebu individuálneho alebo skupinového sprevádzania v integrácii do našej spoločnosti, práce, škôl a potrebu psychologickej pomoci. Individuálne chceme tiež reagovať na humanitárne potreby rodín, s ktorými sme v kontakte a organizácií na Ukrajine, kde máme prirodzené kontakty a vieme spolupracovať dlhodobejšie. Vnímame, že na Ukrajine je okrem celkovej zlej humanitárnej situácie dlhodobo slabo rozvinutá podpora náhradných rodín a psychologická pomoc. Rozhodli sme sa preto vydáť ukrajinské vydanie knižky Ako sa stať dosť dobrým dotykovým rodičom. Sú v nej jednoduché dotykové cvičenia, ktoré môže rodič robiť pravidelne so svojím dieťaťom a ktoré pomáhajú prehĺbiť ich vzťah, redukovať úzkosť, napätie a upokojiť oboch – rodiča aj dieťa. Budeme ju šíriť v tlačenej aj online podobe v komunitách, s ktorými máme spoluprácu, ale veľmi radi ich podľa potreby dodáme aj do ďalších oblastí Ukrajiny.

RODINA

Ako sme už v tejto výročnej správe vyjadrili, chceme hlasnejšie hovoriť o pojme „rodina“, o fenoméne rodiny, v ktorom všetci žijeme. Chceme, aby boli vnímané jej skutočné potreby a hodnota. Budeme sa snažiť iniciovať diskusie s odborníkmi na túto tému.

V rámci šírenia povedomia o náhradnom rodičovstve organizujeme 1. ročník Festivalu náhradného rodičovstva v auguste 2023. Pozornosť by sme chceli venovať formám náhradnej rodinnej

starostlivosti a zvlášť pestúnstvu, pretože rozvoj pestúnskych rodín je riešením na dlhodobo zlú situáciu detí, ktoré sú umiestnené v Centrách pre deti a rodiny a niektoré tam strávia veľkú časť detstva.

VNÚTORNÝ ROZVOJ A UDRŽATEĽNOSŤ ORGANIZÁCIE

Návrat je organizácia s veľmi stabilným tímom, pomerne veľká časť kolegov u nás pracuje roky. Pre našich klientov je to významné. Aj keď sa vrátia po dlhšom období a chcú riešiť svoju situáciu, najdu často známu tvár a vedia nadviazať na vzťah, ktorý si vytvorili s našimi pracovníkmi v minulosti. Tešíme sa aj z toho, keď sa naše tímy obmieňajú, niekto ľudia prichádzajú na kratšie obdobie, ale sú obohatením organizácie, príde s nimi nový pohľad, nové metódy, skúsenosti. V nadchádzajúcim období budeme venovať špeciálnu pozornosť rozvoju organizácie z hľadiska dlhodobej udržateľnosti služieb, ktoré poskytujeme. Chceli by sme rozvíjať nové stratégie komunikácie a fundraisingu, vytvárať nové spojenia a upevňovať vzťah s našimi dobrovoľníkmi, sympatizantmi a darcami, bez ktorých by Návrat neboli tým, čím je a nemal by svoju slobodu a vôľu.

Podákovanie za pomoc a spoluprácu

Ďakujeme všetkým, ktorí nám akoukoľvek pomocou uľahčujú prácu a umožňujú venovať sa tomu, čo považujeme za svoju úlohu, všetkým, čo nám pomáhajú udržovať v chode naše počítače, webstránky, priestory alebo nám pomáhajú priamo v práci s deťmi a rodinami.

Za podporu a spoluprácu ďakujeme:

AK Záhradník, Alžbéta Candia Muñoz, Alfonz Haviar, Áno pre život, Attila Molnár, Beáta Hirt, Beáta Konkoliová, Bízikovci, BMW Group M, Branislav Lulek, CDR Bratislava Röntgenova, CDR Pezinok, Cesta von, Coachingplus, Daniela Husovská, Diana Juriščinová, Diecézna charita Žilina, Ďurčekovci, ETP Slovensko, Eva Grešková, Evelyn Balaszová, Fakultná nemocnica Trenčín, Fakultná Nemocnica Brezno, Fórum života, Katarína Giertlová, Adelka Kusová, Zuzana Benkovičová, Fascinujúce deti, Foltínovci, Hanka Odzganová, Ivan Koníček, Janka Izraelová, Janka Štulajterová, Janko Poncer, Jarka Bendáková, Jarka Dávidová, Ješkovci, Jitka Boldová, Jozef a Andrea Kubačákovci, Jozef Možiešik, Juraj Uherek, Kalab, Katarína Dobrovodská, Katarína Harvanová, Komunitná nadácia zdravé mesto Banská Bystrica, Konekt Zvolen, Kristína Maková, Lališovci, Lucia Mlynářčíková Faltin, Lucia Remišová, Lucia Žiaková, Marta Sitárová, Katarína Maciaková, Lukáčovci, Ľubomír Samák, Ľuboslava Kvasnicová, Magistrát Hlavného mesta SR Bratislav, Marek Šulík, Matúš Smačko a rodičia, Mária Tiňová, Mário Dermek, Martin Dubovský, Martina Kočíková, Martina Laskovičová, Mesto Žilina a komunitné centrá mesta, Michal Béreš, Michal Butek, Michal Kratochvíl a Lesana Jánošíková, Michal Žarnay, Mirka Rusnáková, Miroslav Randuška, Miroslava Kašperová, Miroslava Martonová, Monika Psotná, MTSX, Natama, Nadácia Kia Slovakia, Nadácia Rozum a cit, Nadácia Veolia Slovensko, Nadácia ŽSK, Natália Pilipčukova, Náruč, Neera T. Paine, Neonatologická klinika Nemocnice F. D. Roosevelta, Novorodenecké odd. Fakultnej nemocnice Bratislava Ružinov, Novorodenecké oddelenie nemocnice vo Zvolene, Oko Zvolen, Paľo Sopko, Pavol Greško, Pavol Kincel, Pavol Šiška, Penzión Vikartovský Mlyn, Peter Coch Shaman, Petra Hlásna, Petra a Igor Rjabininovci, Petra Winnette, Považské múzeum v Žiline, Pozdrav od Ježíška, Rastislav Gálik, Relevant, Rotary Club Bratislava, Rovnováha, Saleziánske mládežnícke stredisko Mamateyka, Simona Michalčinová, Sdružení pěstounských rodin, Siemens, Slávčo Morháč, Stanislava Nádaždiová, Terézia Gallová s dcérkou, Táňa Hudáková, Tlačiareň Pejtr, Tomáš Beluško, Trulíkovci, Unicef, Ursínyovci, VUDPAP, World Without Orphans, Záhrada – Centrum nezávislej kultúry, ZŠ Márie Hemerkovej v Košiciach, ZŠ Rokycany, Zuzana Polomová, Zuzana Polohová, Nina Majlingová, Ingrid Horvátová, Zuzana Ruppeldtová, Zuzana Tomanová, Zuzana Úradníčková, Zuzana Vasičáková Očenášová, Zuzana Zimová a zamestnanci firiem NN, Schneider Electric, Dell a IBM

Špeciálne podákovanie patrí všetkým dobrovoľníkom a laickým poradcom, bez ktorých by sme niektoré naše služby nemohli poskytovať, neoceniteľní sú na kluboch, pobytach aj v individuálnej práci v rodinách.

Radi by sme podákovali za spoluprácu a podporu aj vyšším územným celkom **Bratislavský samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj, Trnavský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a Žilinský samosprávny kraj** a mestám a obciam: **Banská Bystrica, Zvolen, Banská Štiavnica, obec Beluša, Žilina, mesto Bratislava a mestské časti Ružinov, Vajnory a Nové Mesto, Prešov, obec Lomnická. Ich zapojenie a porozumenie potrebám svojich obyvateľov je pri riešení sociálnych tém kľúčové.**

Zvláštne podčakovanie patrí tým, ktorí podporujú Návrat finančne priamym darom alebo cez platformy Darujme, YourCause a Benevity a tým prispievajú k stabilité našej organizácie a poskytovaných služieb.

Ďakujeme všetkým dobrovoľníkom a darcom za podporu rodinám a deťom z Ukrajiny, zvlášť športovému klubu XBS Swimming Academy.

Nadační a NGO partneri:

- Nadácia Orange
- Nadácia slovenskej sporiteľne
- SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien
- Bader Philanthropies, Inc.
- Pomoc druhému
- Nadácia J&T
- Nadácia pre deti Slovenska
- Nadácia Pontis
- Centrum pre filantropiu
- Ľudia ľuďom
- Asociácia náhradných rodičov
- Koalícia pre deti
- Středisko Náhradní rodinné péče
- XBS Swimming Academy
- Visegrad Fund

Firemní partneri:

- Octarine Invest
- Anja
- Artforum
- Fatchilli
- Rajo
- Eset
- Orange
- Euro office
- Very goodies
- BENU
- Albi
- Oil partner
- UNIVERSAL McCANN
- Schneider Electric
- Zdravé sedenie
- Symmetrics

Mediálni partneri:

- Denník N
- týždeň
- Čo čítať

FINANČNÁ SPRÁVA

SÚVAHA K 31. 12. 2022

ÚČET	AKTÍVA	PASÍVA
*021 Budovy, haly a stavby	466 874,90 EUR	
*023 Dopravné prostriedky	90 243,60 EUR	
*081 Oprávky k budovám, halám a stavbám	-114 796,94 EUR	
*083 Oprávky k dopravným prostriedkom	-63 742,02 EUR	
*112 Materiál na sklade	10 080,63 EUR	
*211 Pokladňa	2 843,44 EUR	
*221 Peniaze na BÚ	480 164,29 EUR	
*311 Odberatelia	273,15 EUR	
*315 Ostatné pohľadávky	9 942,06 EUR	
*321 Dodávatelia		536,54 EUR
*323 Krátkodobé zákonné rezervy		33 039,86 EUR
*325 Ostatné záväzky		113,59 EUR
*331 Mzdy zamestnanci		50,01 EUR
*335 Iné pohľadávky voči zamestnancom	6 120,00 EUR	
*346 Dotácie a ostatné zúčtovanie so štátnym rozpočtom		21 592,49 EUR
*381 Náklady budúcich období	1 854,60 EUR	
*384 Výnosy budúcich období		253 161,26 EUR
*385 Príjmy budúcich období		
*391 Opravná položka k pohľadávkam	-5 176,00 EUR	
*428 Nerozdelen. zisk, strata min. rokov		517 811,28 EUR
*431 Hospodársky výsledok v schvaľ. konaní		57 312,58 EUR
*472 Sociálny fond		1 064,10 EUR
	884 681,71 EUR	884 681,71 EUR

VÝKAZ ZISKOV A STRÁT K 31. 12. 2022

ÚČET	NÁKLADY	VÝNOSY
*501 Materiálové náklady	31 493,72 EUR	
*502 Spotreba energie	4 223,44 EUR	
*511 Opravy a údržba	5 543,12 EUR	
*512 Cestovné	3 515,49 EUR	
*518 Ostatné služby	173 330,41 EUR	
*521 Mzdové náklady	390 766,28 EUR	
*524 Zákonné sociálne poistenie	135 937,62 EUR	
*527 Zákonné sociálne náklady - sociálny fond	15 792,45 EUR	
*532 Daň z nehnuteľnosti	887,89 EUR	
*538 Ostatné dane a poplatky	332,89 EUR	
*544 Úroky	1 805,70 EUR	
*545 Kurzové straty	0,60 EUR	
*546 Dary	19 640,68 EUR	
*548 Manká a škody	411,00 EUR	
*549 Iné ostatné náklady	5 320,56 EUR	
*551 Odpisy DNM a DHM	37 339,11 EUR	
*554 Predaný materiál	1 216,82 EUR	
*563 Poskytnuté príspevky fyzickým osobám	14 796,58 EUR	
*602 Tržby z predaja služieb		32 070,09 EUR
*621 Aktivácia materiálu a tovaru		482,25 EUR
*645 Kurzové zisky		23,70 EUR
*649 Ine ostatne výnosy		465,18 EUR
*651 Tržby z predaja DHM a DNM		4 000,00 EUR
*654 Tržby z predaja materiálu		3 046,25 EUR
*662 Prijaté príspevky od právnických osôb		204 237,85 EUR
*663 Prijaté príspevky od fyzických osôb		60 804,11 EUR
*665 Príspevky z podielu zaplatenej dane		99 645,62 EUR
*691 Dotácie		494 891,89 EUR

Výnos 57 312,58 EUR 842 354,36 EUR 899 666,94 EUR

PREHĽAD HOSPODÁREŇIA – VÝDAVKY A PRÍJMY

Výdavky	
Režijné náklady súvisiace so službami pre rodiny a deti (nájomné, energie, cestovné, telekomunikačné náklady, náklady na pobyt rodin, terapeutické pomôcky, nákup pomôcok na kluby náhradných rodín, informačné materiály, kancelársky materiál, ubytovanie a stravovanie UA detí)	109 401,87 €
Mzdové náklady a honoráre za služby rodinám a deťom	395 675,90 €
Zákonné sociálne a zdravotné poistenie	144 660,00 €
Ostatné náklady (vzdelávanie zamestnancov, spracovanie účtovníctva, poistenie majetku, odpisy, bankové poplatky, daň z nehnuteľnosti)	160 495,68 €
Náklady na mediálne a FR kampane	32 120,91 €
SPOLU	842 354,36 €

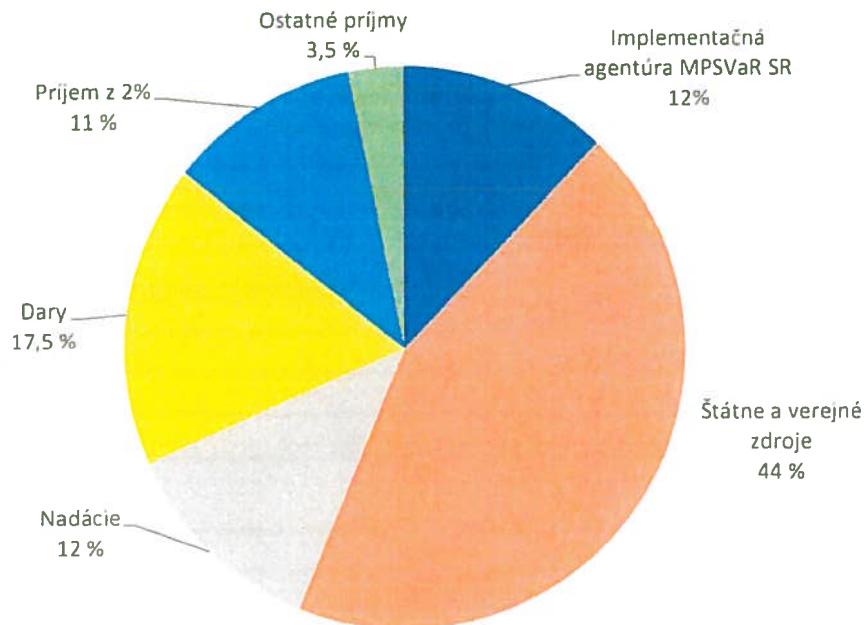
Príjmy	
Príjem z podielu zaplatenej dane	90 552,51 €
Prijem z podielu zaplatenej dane*	9 093,11 €
Samosprávne kraje (Banskobystrický, Bratislavský, Prešovský, Trnavský, Žilinský)	136 753,15 €
MPSVR Implementačná agentúra	108 928,23 €
Mestá a obce (Prešov, Magistrát Hl. mesta Bratislavu, Žilina)	35 222,57 €
ÚPSVaR CDR+ ÚPSVaR Stará Ľubovňa**	195 561,92 €
MPSVaR***	29 426,00 €
Nadácia Slovenskej sporiteľne	28 260,00 €
Iné nadácie (Nadácia Orange, Nadácia Pomoc druhému, Nadácia Socia, International Visegrad fund, Bader Philanthropies, Nadácia J&T a iné)	80 693,77 €
Dary od fyzických osôb	60 804,11 €
Dary od právnických osôb	95 284,08 €
Tržby z predaja služieb - vzdelávacie semináre, poradenstvo	17 210,11 €
Ostatné príjmy (príspevky od klientov za jednotlivé služby, predaj publikácií, príjmy z predaja DM)	11 877,38 €
SPOLU	899 666,94 €

* Odpisy DHM nadobudnutého v roku 2011, 2015, 2020, 2022

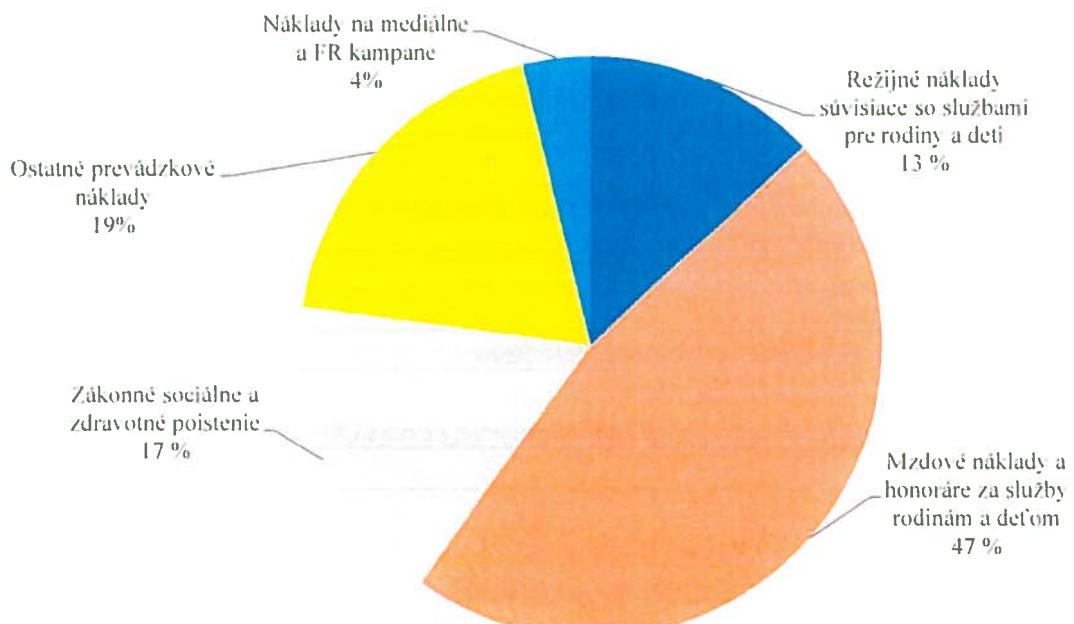
** Z finančného príspevku zu Ústredia práce sa v roku 2021 nakúpil DHM v sume 18860,-, do výnosov v roku 2022 išlo 8015,00 €. Zvyšná suma sa bude odpisovať.

*** Okrem dotácie na vykonávanie Sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurateli v sume 9600,-€ nám boli poskytnuté prostriedky na tzv. inflačné odmeny zamestnancov v sume 17576,-€. Z príspevku MPSVR sa tiež odpisuje dlhodobý hmotný majetok, v roku 2022 v sume 2250,-€

PRÍJMY 2022



VÝDAVKY 2022



CENTRÁ PRE NÁHRADNÚ RODINNÚ STAROSTLIVOSŤ A CENTRÁ POMOCI RODINE

Návrat / Centrum Návrat v Bratislave

Pluhová 1, 831 03 Bratislava

tel.: +421 252 444 361, sanácia rodín: +421 918 111 155

navrat@navrat.sk

Poradenské miesto v Trnave

Trhová 2, 917 01 Trnava

mob.: +421 917 649 478

navrat@navrat.sk

Centrum Návrat v Prešove (s pôsobnosťou v prešovskom a košickom kraji)

Svätoplukova 12, 080 01 Prešov

tel.: +421 517 711 679, +421 918 391 019, +421 918 653 818-9

navratpo@navrat.sk

Centrum Návrat v Banskej Bystrici

Námestie SNP 16 (Beniczkého pasáž), 974 01 Banská Bystrica

od 1. 10. 2022: 29.augusta 25, 974 01 Banská Bystrica (korešpondenčná adresa)

tel.: +421 484 143 897, +421 907 518 180, +421 918 653 817

navratbb@navrat.sk

Centrum Návrat v Žiline

Republiky 31, 010 01 Žilina

tel.: +421 417 234 273, +421 907 706 523

navratza@navrat.sk

Poradenské miesto v Soblahove, Trenčín

mob.: +421 907 706 523

Infolinka nielen o adopcii: +421 907 80 80 80 www.navrat.sk www.adopcia.sk

Bankové údaje:

Prima banka Slovensko, a. s.

Číslo účtu IBAN: SK14 3100 0000 0040 0045 8116

SWIFT: LUBASKBX

IČO: 31746209

Návrat, o. z. je registrované na MV SR pod číslom VVS/1 – 900/90-10539.

Návrat poskytuje služby ako akreditovaná organizácia na základe **Rozhodnutia MPSVaR o predĺžení akreditácie 12188/2021-M_OHKSSAA z 26. 2. 2021** s platnosťou na obdobie 5 rokov.
Návrat, o. z. má od roku 2018 akreditáciu ako Centrum pre deti a rodiny.

PREHLÁSENIE:

- Organizácia nevynaložila žiadne náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja.
- Organizácia vykonávala činnosť tak, že nevznikli žiadne negatívne dopady na životné prostredie.
- Organizácia nemá organizačnú zložku v zahraničí.
- Organizácia v roku 2022 nenadobudla žiadne obchodné podiely ani akcie.
- Organizácia dosiahla v roku 2022 hospodársky výsledok – zisk 57 312,58 eur. Zisk bol doporučený Valnému zhromaždeniu vysporiadať preúčtovaním v prospech účtu 428- Nevysporiadaný HV minulých rokov.
- Činnosť organizácie nemá vplyv na zmenu zamestnanosti.
- Významné riziká a neistoty, ktorým je organizácia vystavená sú: nie sme si vedomí žiadnych významných rizík.
- V organizácii po skončení účtovného obdobia nenastali udalosti osobitného významu, ktoré by menili skutočnosti uvedené v účtovnej závierke

Táto výročná správa bola vyhotovená 20. 4. 2023.



MaxAudit, s.r.o., D. Dlabača 775/33, 010 01 Žilina

Správa nezávislého audítora

o overení účtovnej závierky a výročnej správy organizácie
Návrat, občianske združenie
k 31. 12. 2022

máj 2023



**Max
Audit**

MaxAudit, s.r.o., D. Dlabača 775/33, 010 01 Žilina

Správa nezávislého audítora o overení účtovnej závierky a výročnej správy organizácie

Návrat, občianske združenie

Pluhová 911/1
831 03 Bratislava – Nové Mesto

IČO: 31746209

Zapísaná v Registri občianskych združení MV SR č. VVS/1-900/90-10539

V mene kt. koná: Mgr. Marek Roháček, predseda

(ďalej aj len „Organizácia“ alebo „Organizácia Návrat, občianske združenie“)

Audítorská spoločnosť:

MaxAudit, s.r.o.

D. Dlabača 775/33

010 01 Žilina

IČO: 36 668 362

Licencia SKAU č. 298

Spoločnosť je zapísaná

v Obchodnom registri Okresného súdu Žilina, odd. Sro., vl. č. 17945/L

Zodpovedný audítor:

Ing. Erik Kelbel

Licencia SKAU č. 924

Obsah:

1. Výročná správa za rok 2022
2. Správa audítora
3. Účtovná závierka k 31. 12. 2022
4. Poznámky k účtovnej závierke k 31. 12. 2022



MaxAudit, s.r.o., D. Dlabača 775/33, 010 01 Žilina

SPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDÍTORA
členom a štatutárному orgánu Organizácie
Návrat, občianske združenie

Správa z auditu účtovnej závierky

Názor

Uskutočnili sme audit účtovnej závierky Organizácie Návrat, občianske združenie, ktorá obsahuje účtovnú závierku k 31. decembru 2022 a poznámky k účtovnej závierke k 31. decembru 2022, ktoré obsahujú súhrn významných účtovných zásad a účtovných metód.

Podľa nášho názoru, priložená účtovná závierka poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie Organizácie k 31. decembru 2022 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“).

Základ pre názor

Audit sme vykonali podľa medzinárodných audítorských štandardov (International Standards on Auditing, ISA). Naša zodpovednosť podľa týchto štandardov je uvedená v odseku Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky. Od Organizácie sme nezávislí podľa ustanovení zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štatutárnom audite“) týkajúcich sa etiky, vrátane Etického kódexu audítora, relevantných pre náš audit účtovnej závierky a splnili sme aj ostatné požiadavky týchto ustanovení týkajúcich sa etiky. Sme presvedčení, že audítorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš názor.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu a osôb poverených spravovaním za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky tak, aby poskytvala pravdivý a verný obraz podľa zákona o účtovníctve a za tie interné kontroly, ktoré považuje za potrebné na zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Pri zostavovaní účtovnej závierky je štatutárny orgán zodpovedný za zhodnotenie schopnosti Organizácie nepretržite pokračovať vo svojej činnosti, za opísanie skutočností týkajúcich sa nepretržitého pokračovania v činnosti, ak je to potrebné, a za použitie predpokladu nepretržitého pokračovania v činnosti v účtovníctve, ibaže by mal v úmysle Organizáciu zlikvidovať alebo ukončiť jej činnosť, alebo by nemal inú realistickú možnosť než tak urobiť.

Osoby poverené spravovaním sú zodpovedné za dohľad nad procesom finančného výkazníctva Organizácie.

Zodpovednosť audítora za audit účtovnej závierky

Našou zodpovednosťou je získať primerané uistenie, či účtovná závierka ako celok neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, a vydáť správu audítora, vrátane názoru. Primerané uistenie je uistenie vysokého stupňa, ale nie je zárukou toho, že audit vykonalý podľa medzinárodných audítorských štandardov vždy odhalí významné nesprávnosti, ak také existujú. Nesprávnosti môžu vzniknúť v dôsledku podvodu alebo chyby a za významné sa považujú vtedy, ak by sa dalo odôvodniť očakávané, že jednotlivé alebo v súhrne by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia používateľov, uskutočnené na základe tejto účtovnej závierky.

V rámci auditu uskutočneného podľa medzinárodných audítorských štandardov, počas celého auditu uplatňujeme odborný úsudok a zachovávame profesionálny skepticizmus. Okrem toho:

- Identifikujeme a posudzujeme riziká významnej nesprávnosti účtovnej závierky, či už v dôsledku podvodu alebo chyby, navrhujeme a uskutočňujeme audítorské postupy reagujúce na tieto riziká a získavame audítorské dôkazy, ktoré sú dostatočné a vhodné na poskytnutie základu pre nás názor. Riziko neodhalenia významnej nesprávnosti v dôsledku podvodu je vyššie ako toto riziko v dôsledku chyby, pretože podvod môže zahrňať tajnú dohodu, falšovanie, úmyselné vynechanie, nepravdivé vyhlásenie alebo obídenie internej kontroly.
- Oboznamujeme sa s internými kontrolami relevantnými pre audit, aby sme mohli navrhnúť audítorské postupy vhodné za daných okolností, ale nie za účelom vyjadrenia názoru na efektívnosť interných kontrol Organizácie.
- Hodnotíme vhodnosť použitých účtovných zásad a účtovných metód a primeranosť účtovných odhadov a uvedenie s nimi súvisiacich informácií, uskutočnené štatutárnym orgánom.
- Robíme záver o tom, či štatutárny orgán vhodne v účtovníctve používa predpoklad nepretržitého pokračovania v činnosti a na základe získaných audítorských dôkazov záver o tom, či existuje významná neistota v súvislosti s udalosťami alebo okolnosťami, ktoré by mohli významne spochybniť schopnosť Organizácie nepretržite pokračovať v činnosti. Ak dospejeme k záveru, že významná neistota existuje, sme povinní upozorniť v našej správe audítora na súvisiace informácie uvedené v účtovnej závierke alebo, ak sú tieto informácie nedostatočné, modifikovať nás názor. Naše závery vychádzajú z audítorských dôkazov získaných do dátumu vydania našej správy audítora. Budúce udalosti alebo okolnosti však môžu spôsobiť, že Organizácia prestane pokračovať v nepretržitej činnosti.
- Hodnotíme celkovú prezentáciu, štruktúru a obsah účtovnej závierky vrátane informácií v nej uvedených, ako aj to, či účtovná závierka zachytáva uskutočnené transakcie a udalosti spôsobom, ktorý vedie k ich vernému zobrazeniu.



MaxAudit, s.r.o., D. Dlabača 775/33, 010 01 Žilina

S osobami poverenými spravovaním komunikujeme okrem iného o plánovanom rozsahu a harmonograme auditu a o významných zisteniach auditu, vrátane všetkých významných nedostatkov internej kontroly, ktoré počas nášho auditu zistíme.

Správa k ďalším požiadavkám zákonov a iných právnych predpisov

Správa k informáciám, ktoré sa uvádzajú vo výročnej správe

Štatutárny orgán je zodpovedný za informácie uvedené vo výročnej správe, zostavenej podľa požiadaviek zákona o účtovníctve. Nás vyššie uvedený názor na účtovnú závierku sa nevzťahuje na iné informácie vo výročnej správe.

V súvislosti s auditom účtovnej závierky je našou zodpovednosťou oboznámenie sa s informáciami uvedenými vo výročnej správe a posúdenie, či tieto informácie nie sú vo významnom nesúlade s auditovanou účtovnou závierkou alebo našimi poznatkami, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, alebo sa inak zdajú byť významne nesprávne.

Posúdili sme, či výročná správa Organizácie obsahuje informácie, ktorých uvedenie vyžaduje zákon o účtovníctve.

Na základe prác vykonalých počas auditu účtovnej závierky, podľa nášho názoru:

- informácie uvedené vo výročnej správe zostavenej za rok 2022 sú v súlade s účtovnou závierkou za daný rok,
- výročná správa obsahuje informácie podľa zákona o účtovníctve.

Okrem toho, na základe našich poznatkov o účtovnej jednotke a situácii v nej, ktoré sme získali počas auditu účtovnej závierky, sme povinni uviesť, či sme zistili významné nesprávnosti vo výročnej správe, ktorú sme obdržali pred dátumom vydania tejto správy audítora. V tejto súvislosti neexistujú zistenia, ktoré by sme mali uviesť.

05. mája 2023



MaxAudit, s.r.o., D. Dlabača 775/33, 010 01 Žilina, Licencia SKAU č. 298
Ing. Erik Kelbel, štatutárny audítor, Licencia SKAU č. 924

ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA

neziskovej účtovnej jednotky účtujúcej

v sústave podvojného účtovníctva

zostavená k 31.12.2022

Daňové identifikačné číslo

2 0 2 0 8 5 6 3 7 6

IČO

3 1 7 4 6 2 0 9

Kód SK NACE

8 8 . 9 9 . 0

Účtovná závierka

- riadna
- mimoriadna
- priebežná

Za obdobie

Mesiac

rok

od	1
do	1 2

2 0 2 2
2 0 2 2

Bezprostredne

od

1

predch. obdobie

do

1 2

2 0 2 1
2 0 2 1

Priložené súčasti účtovnej závierky

Súvaha (Úč NUJ 1-01)
(v eurocentoch)

Výkaz ziskov a strát (Úč NUJ 2-01)
(v eurocentoch)

Poznámky (Úč NUJ 3-01)
(v celých eurách alebo v eurocentoch)

Názov účtovnej jednotky

N Á V R A T , o . z .

Sídlo účtovnej jednotky

Ulica
P l u h o v á

číslo
1

PSC

8 3 1 0 3

Názov obce

B r a t i s l a v a

Číslo telefónu

0 9 0 5 9 8 8 6 8 2

E-mailová adresa

k a t a r i n a . z a b o r s k a @ n a v r a t . s k

Zostavená dňa:
03.05.2023

Schválená dňa:

Podpisový záznam štatutárneho
orgánu alebo člena štatutárneho
orgánu účtovnej jednotky:

Strana aktiv		č.r.	Bežné účtovné obdobia			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobia
			Brutto	Korekcia	Netto	
a	b	1	2	3	4	
A. NEOBEŽNÝ MAJETOK SPOLU	r. 002+009+021	001	557 118,50	178 538,96	378 579,54	265 918,65
A.I. Dlhodobý nehmotný majetok	r. 003 až 008	002	-	-	-	-
A.I.1. Nehmotné výsledky z vývojovej a obdobnej činnosti (012-(072+091AÚ))	(012-(072+091AÚ))	003	-	-	-	-
2. Softvér	013-(073+091AÚ)	004	-	-	-	-
3. Oceniteľné práva	014-(074+091AÚ)	005	-	-	-	-
4. Ostatný dlhodobý nehmotný majetok (018+019)-(078+079+091AÚ)	(018+019)-(078+079+091AÚ)	006	-	-	-	-
5. Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku	(041-093)	007	-	-	-	-
6. Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (051-095AÚ)	(051-095AÚ)	008	-	-	-	-
A.II. Dlhodobý hmotný majetok	r. 010 až 020	009	557 118,50	178 538,96	378 579,54	265 918,65
A.II.1. Pozemky	(031)	010	-	-	-	-
2. Umelecké diela a zbierky	(032)	011	-	-	-	-
3. Stavby	(021-(081+092AÚ))	012	466 874,90	114 796,94	352 077,96	219 171,62
4. Samostalné hnuteľné veci a súbory hnuteľných vecí (022-(082+092AÚ))	(022-(082+092AÚ))	013	-	-	-	-
5. Dopravné prostriedky	(023-(083+092AÚ))	014	90 243,60	63 742,02	26 501,58	46 747,03
6. Pestovateľské celky trvalých porastov	(025-(085+092AÚ))	015	-	-	-	-
7. Základné stádo a ľažné zvieratá	(026-(086+092AÚ))	016	-	-	-	-
8. Drobny dlhodobý hmotný majetok	(028-(088+092AÚ))	017	-	-	-	-
9. Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029-(089+092AÚ))	(029-(089+092AÚ))	018	-	-	-	-
10. Obstaranie dlhodobého hmotného majetku (042-094)	(042-094)	019	-	-	-	-
11. Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok (052-095AÚ)	(052-095AÚ)	020	-	-	-	-
A.III. Dlhodobý finančný majetok	r. 022 až 028	021	-	-	-	-
A.III.1. Podielové cenné papiere a vklady v obchodných spoločnostiach v ovláданej osobe (061- 096 AÚ)	(061- 096 AÚ)	022	-	-	-	-
2. Podielové cenné papiere a vklady v obchodných spoločnostiach s podstatným vplyvom (062- 096 AÚ)	(062- 096 AÚ)	023	-	-	-	-
3. Dlhové cenné papiere držané do splatnosti (063-096AÚ)	(063-096AÚ)	024	-	-	-	-
4. Pôžičky podnikom v skupine a ostatné pôžičky (066+067)-096AÚ)	(066+067)-096AÚ)	025	-	-	-	-
5. Ostatný dlhodobý finančný majetok (069-096AÚ)	(069-096AÚ)	026	-	-	-	-
6. Obstaranie dlhodobých finančných investícii (043-096AÚ)	(043-096AÚ)	027	-	-	-	-
7. Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok (053 - 096 AÚ)	(053 - 096 AÚ)	028	-	-	-	-

Strana aktív		č.r.	Účtovné obdobie			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
			Brutto	Korekcia	Netto	
a	b		1	2	3	4
B. OBEŽNÝ MAJETOK SPOLU	r.030+037+042+051	029	509 423,57	5 176,00	504 247,57	629 641,43
B.I. Zásoby	r. 031 až 036	030	10 080,63	-	10 080,63	8 138,08
B.I.1 Materiál	(112+119)-191	031	10 080,63	-	10 080,63	8 138,08
2. Nedokončená výroba a polotovary vlastnej výroby (121+122)-(192+193)		032	-	-	-	-
3. Výrobky	(123-194)	033	-	-	-	-
4. Zvieratá	(124-195)	034	-	-	-	-
5. Tovar	(132+139)-196	035	-	-	-	-
6. Poskytnuté prevádzkové preddavky na zásoby	(314-391AÚ)	036	-	-	-	-
B.II. Dlhodobé pohľadávky	r. 038 až 041	037	-	-	-	-
B.II.1 Pohľadávky z obchodného styku (311 AÚ až 314 AÚ) - 391 AÚ		038	-	-	-	-
2. Ostatné pohľadávky	(315 AÚ - 391AÚ)	039	-	-	-	-
3. Pohľadávky voči účastníkom združení	(358AÚ - 391AÚ)	040	-	-	-	-
4. Iné pohľadávky	(335AÚ+373AÚ+375AÚ+378AÚ)-391AÚ	041	-	-	-	-
B.III. Krátkodobé pohľadávky	043 až 050	042	16 335,21	5 176,00	11 159,21	9 056,40
B.III.1 Pohľadávky z obchodného styku	(311AÚ až 315AÚ)-(391AÚ)	043	273,15	-	273,15	1 010,31
2. Ostatné pohľadávky	(315 AÚ - 391 AÚ)	044	9 942,06	5 176,00	4 766,06	8 027,71
3. Zúčtovanie so Sociálnou poistovňou a zdravotníckymi poistovňami	336	045	-	-	-	18,38
4. Daňové pohľadávky	(341 až 345)	046	-	-	-	-
5. Pohľadávky z dôvodu finančných vzťahov k štátному rozpočtu a rozpočtom územnej samosprávy (346+ 348)		047	-	-	-	-
6. Pohľadávky voči účastníkom združení	(358AÚ-391AÚ)	048	-	-	-	-
7. Spojovaci účet pri združení	(396-391AÚ)	049	-	-	-	-
8. Iné pohľadávky	(335AÚ+373AÚ+375AÚ+378AÚ)-391AÚ)	050	6 120,00	-	6 120,00	-
B.IV. Finančné účty	r. 052 až 056	051	483 007,73	-	483 007,73	612 446,95
B.IV.1 Pokladnica	(211+213)	052	2 843,44	-	2 843,44	2 125,52
2. Bankové účty	(221+261)	053	480 164,29	-	480 164,29	610 321,43
3. Bankové účty s doboru viazanosti dlhšou ako jeden rok (221AÚ)		054	-	-	-	-
4. Krátkodobý finančný majetok (251+ 253 + 255 + 256 + 257) - 291AÚ		055	-	-	-	-
5. Obstaranie krátkodobého finančného majetku (259 - 291AÚ)		056	-	-	-	-
C. ČASOVÉ ROZLÍŠENIE SPOLU	r. 058 a r. 059	057	1 854,60	-	1 854,60	68 524,71
C.1. Náklady budúcich období	(381)	058	1 854,60	-	1 854,60	1 937,81
2. Príjmy budúcich období	(385)	059	-	-	-	66 586,90
MAJETOK SPOLU	r. 001 + r.029 + r. 057	060	1 068 396,67	183 714,96	884 681,71	964 084,79

Strana pasív		č.r.	Účtovné obdobie	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
a		b	5	6
A.	VLASTNÉ ZDROJE KRYTIA MAJETKU SPOLU r. 062+ r. 068 + r. 072 + r. 073	061	575 123,86	517 811,28
A.I.	Imanie a peňažné fondy r. 063 až r. 067	062	-	-
A.I.1.	Základné imanie (411)	063	-	-
2.	Fondy tvorené podľa osobitného predpisu (412)	064	-	-
3.	Fond reprodukcie (413)	065	-	-
4.	Oceňovacie rozdiely z precenenia kapítalovych učastí (415)	066	-	-
A.II.	Fondy tvorené zo zisku r. 069 až r. 071	067	-	-
A.II.1.	Rezervný fond (421)	068	-	-
2.	Fondy tvorené zo zisku (423)	069	-	-
3.	Ostatné fondy (427)	070	-	-
A.III.	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov (+; - 42B)	071	517 811,28	420 731,00
A.IV.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie r. 060 - (r. 062 + r. 068 + r. 071 + r. 073 + r. 100)	072	57 312,58	97 080,28
B.	ZÁVÄZKY r. 074 + r. 078 + r. 086 + r. 096	073	56 396,59	126 904,51
B.I.1.	Rezervy r. 075 až r. 077	074	33 039,86	35 176,51
2.	Rezervy zákonné (451AU)	075	-	-
3.	Ostatné rezervy (459AU)	076	-	-
4.	Krátkodobé rezervy (323 + 451AU + 459AU)	077	33 039,86	35 176,51
B.II.	Dlhodobé záväzky r. 079 až r. 085	078	1 064,10	1 342,80
B.II.1.	Záväzky zo sociálneho fondu (472)	079	1 064,10	1 342,80
2.	Vydane dlihopisy (473-255 AU)	080	-	-
3.	Záväzky z nájmu (474 AU)	081	-	-
4.	Dlhodobé prijaté preddavky (475)	082	-	-
5.	Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476)	083	-	-
6.	Dlhodobé zmenky na uhradu (478)	084	-	-
7.	Ostatné dlhodobé záväzky (373 AU + 479 AU)	085	-	-
B.III.	Krátkodobé záväzky r. 087 až r. 095	086	22 292,63	90 385,20
B.III.1.	Záväzky z obchodného styku (321 až 326) okrem 323	087	650,13	913,07
2.	Záväzky voči zamestnancom (331+333)	088	50,01	-
3.	Zúčtovanie so Sociálnou poisťovňou a zdravotnými poisťovňami (336)	089	-	-
4.	Daňové záväzky (341 až 345)	090	-	6,14
5.	Záväzky z dôvodu finančných vzťahov k štátному rozpočtu a rozpočtom územnej samosprávy (346+348)	091	21 592,49	89 465,99
6.	Záväzky z upisanych nesplatených cenných papierov a vkladov 367	092	-	-
7.	Záväzky voči učastníkom združení (368)	093	-	-
8.	Spojovací účet pri združení (396)	094	-	-
9.	Ostatné záväzky (379 + 373 AU + 474 AU + 476 AU + 479 AU)	095	-	-
B.IV.	Bankové úvery a iné výpomoci a pôžičky r. 097 až r. 099	096	-	-
B.IV.1.	Dlhodobé bankové úvery (461AU)	097	-	-
2.	Bežné bankové úvery (231+ 232 + 461AU)	098	-	-
3.	Prijaté krátkodobé finančné výpomoci (241+ 249)	099	-	-
C.	ČASOVÉ ROZLIŠENIE SPOLU r. 101 až r. 103	100	253 161,31	319 369,00
C.I.1.	Výdavky budúcich období (383)	101	-	-
2.	Výnosy budúcich období krátkodobé (384 AU)	102	66 569,51	111 309,60
3.	Výnosy budúcich období dlhodobé (384 AU)	103	186 591,80	208 059,40
VLASTNÉ ZDROJE A CUDZIE ZDROJE SPOLU r. 061 + r. 073 + r. 100		104	884 681,76	964 084,79

Číslo účtu	Náklady	Číslo riadku	Činnosť			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
			Hlavná nezdaňovaná	Zdaňovaná	Spolu	
a	b	c	1	2	3	4
501	Spotreba materiálu	001	31 493,72	-	31 493,72	19 487,90
502	Spotreba energie	002	4 223,44	-	4 223,44	4 136,34
504	Predaný tovar	003	-	-	-	-
511	Opravy a udržiavanie	004	5 543,12	-	5 543,12	3 103,18
512	Cestovné	005	3 515,49	-	3 515,49	1 846,61
513	Náklady na reprezentáciu	006	-	-	-	-
518	Ostatné služby	007	171 455,52	1 874,89	173 330,41	130 725,60
521	Mzdové náklady	008	390 546,54	219,74	390 766,28	373 046,78
524	Zákonné sociálne poistenie a zdravotné poistenie	009	135 859,97	77,65	135 937,62	128 850,42
525	Ostatné sociálne poistenie	010	-	-	-	-
527	Zákonné sociálne náklady	011	15 792,45	-	15 792,45	13 344,10
528	Ostatné sociálne náklady	012	-	-	-	-
531	Daň z motorových vozidiel	013	-	-	-	-
532	Daň z nehnuteľnosti	014	887,89	-	887,89	887,89
538	Ostatné dane a poplatky	015	332,89	-	332,89	161,12
541	Zmluvné pokuty a penále	016	-	-	-	-
542	Ostatné pokuty a penále	017	-	-	-	79,40
543	Odpisanie pohľadávky	018	-	-	-	-
544	Úroky	019	1 805,70	-	1 805,70	-
545	Kurzové straty	020	0,60	-	0,60	10,25
546	Dary	021	19 640,68	-	19 640,68	567,93
547	Osobitné náklady	022	-	-	-	-
548	Manká a škody	023	411,00	-	411,00	-
549	Iné ostatné náklady	024	5 320,56	-	5 320,56	4 811,18
551	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku	025	37 339,11	-	37 339,11	34 263,56
552	Zostatková cena predaného dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku	026	-	-	-	-
553	Predané cenné papier	027	-	-	-	-
554	Predaný materiál	028	-	1 216,82	1 216,82	676,53
555	Náklady na krátkodobý finančný majetok	029	-	-	-	-
556	Tvorba fondov	030	-	-	-	-
557	Náklady na precenenie cenných papierov	031	-	-	-	-
558	Tvorba a zúčtovanie opravných položiek	032	-	-	-	-
561	Poskytnuté príspevky organizačným zložkám	033	-	-	-	-
562	Poskytnuté príspevky iným účtovným jednotkám	034	-	-	-	-
563	Poskytnuté príspevky fyzickým osobám	035	14 796,58	-	14 796,58	13 337,50
565	Poskytnuté príspevky z podielu zaplatenej dane	036	-	-	-	-
567	Poskytnuté príspevky z verejnej zbierky	037	-	-	-	-
Účtová trieda 5 spolu r. 01 až r. 37		038	838 965,26	3 389,10	842 354,36	729 336,29

Číslo účtu	Výnosy	Číslo riadku	Činnosť			Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
			Hlavná nezdaňovaná	Zdaňovaná	Spolu	
a	b	c	1	2	3	4
601	Tržby za vlastné výrobky	039	-	-	-	-
602	Tržby z predaja služieb	040	32 070,09	-	32 070,09	28 225,40
604	Tržby za predaný tovar	041	-	-	-	-
611	Zmena stavu zásob nedokončenej výroby	042	-	-	-	-
612	Zmena stavu zásob polotovarov	043	-	-	-	-
613	Zmena stavu zásob výrobkov	044	-	-	-	-
614	Zmena stavu zásob zvierat	045	-	-	-	-
621	Aktivácia materiálu a tovaru	046	482,25	-	482,25	105,00
622	Aktivácia vnútroorganizačných služieb	047	-	-	-	-
623	Aktivácia dlhodobého nehmotného majetku	048	-	-	-	-
624	Aktivácia dlhodobého hmotného majetku	049	-	-	-	-
641	Zmluvné pokuty a penále	050	-	-	-	-
642	Ostatné pokuty a penále	051	-	-	-	-
643	Platby za odpisané pohľadávky	052	-	-	-	-
644	Úroky	053	-	-	-	-
645	Kurzové zisky	054	23,70	-	23,70	40,61
646	Prijaté dary	055	-	-	-	-
647	Osobitné výnosy	056	-	-	-	-
648	Zákonné poplatky	057	-	-	-	-
649	Iné ostatné výnosy	058	465,18	-	465,18	593,42
651	Tržby z predaja dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku	059	-	4 000,00	4 000,00	5 500,00
652	Výnosy z dlhodobého finančného majetku	060	-	-	-	-
653	Tržby z predaja cenných papierov a podielov	061	-	-	-	-
654	Tržby z predaja materiálu	062	-	3 046,25	3 046,25	1 680,55
655	Výnosy z krátkodobého finančného majetku	063	-	-	-	-
656	Výnosy z použitia fondu	064	-	-	-	-
657	Výnosy z precenenia cenných papierov	065	-	-	-	-
658	Výnosy z nájmu majetku	066	-	-	-	-
661	Prijaté príspevky od organizačných zložiek	067	-	-	-	-
662	Prijaté príspevky od právnických osôb	068	204 237,85	-	204 237,85	140 788,76
663	Prijaté príspevky od fyzických osôb	069	60 804,11	-	60 804,11	58 697,08
664	Prijaté členské príspevky	070	-	-	-	-
665	Prispevky z podielu zaplatenej dane	071	99 645,62	-	99 645,62	69 696,05
667	Prijaté príspevky z verejných zbierok	072	-	-	-	-
691	Dotácie	073	494 891,89	-	494 891,89	521 089,70
Účtová trieda 6 spolu r. 39 až r. 73		074	892 620,69	7 046,25	899 666,94	826 416,57
Výsledok hospodárenia pred zdanením r. 74 - r. 38		075	53 655,43	3 657,15	57 312,58	97 080,28
591	Daň z prijmov	076	-	-	-	-
595	Dodatočné odvody dane z prijmov	077	-	-	-	-
Výsledok hospodárenia po zdanení (r. 75 - (r. 76 + r. 77)) (+/-)		078	53 655,43	3 657,15	57 312,58	97 080,28

Čl. I.
Všeobecné údaje

- (1) Údaje o zakladateľovi alebo zriaďovateľovi účtovnej jednotky:

Údaje o zakladateľovi alebo zriaďovateľovi účtovnej jednotky:	Návrat, o.z., Pluhová 1, 831 03 Bratislava
	Registrovaná na Ministerstve vnútra SR pod číslom VVS/1 – 900/90-10539.
Dátum založenia alebo zriadenia účtovnej jednotky	4.4.1995

- (2) Informácie o členoch štatutárnych orgánov, dozorných orgánov a iných orgánov účtovnej jednotky; uvádzajú sa mená a priezviská členov štatutárnych orgánov, dozorných orgánov a iných orgánov účtovnej jednotky.

Štatutárne orgány: (Štatutár, správna predsedníctvo)	Mgr. Marek Roháček, štatutár
	Renáta Matejová, štatutár, členka predsedníctva
	Pavol Kailing, člen predsedníctva
	Mária Blašková, členka predsedníctva
	Marcel Imrišek, člen predsedníctva
	Vladislav Matej, člen predsedníctva
Dozorný orgán: (Dozorná rada, revizor)	RNDr. Peter Paľaga
	Ján Horňáček
	Ing. Tomáš Dulovič

- (3) Opis činnosti, na účel ktorej bola účtovná jednotka zriadená a opis druhu podnikateľskej činnosti, ak ju účtovná jednotka vykonáva.

Hlavná činnosť:	- poskytuje komplexné odborné služby v oblasti náhradnej rodinnej starostlivosti a v oblasti sanácie pôvodného rodinného prostredia dieťaťa
	- inicuje a podporuje potrebné zmeny v legislatíve a praxi
	- výmena skúseností s medzinárodnými organizáciami a odborníkmi - informuje prostredníctvom médií o uvedených otázkach
	- publikuje materiály a vykonáva potrebné prieskumy a výskum v oblasti cieľov združenia
	- zriaďuje odborné centrá a iné organizačné jednotky na území Slovenska, ktoré napĺňajú ciele združenia
	- spolupráca so štátными a neštátными, organizáciami, ktoré sa zaoberejú otázkami rodiny, detí a mládeže žijúcimi mimo rodiny
	- všeestranne podporuje rozvoj náhradnej rodinnej starostlivosti
Podnikateľská činnosť:	Nevykonáva

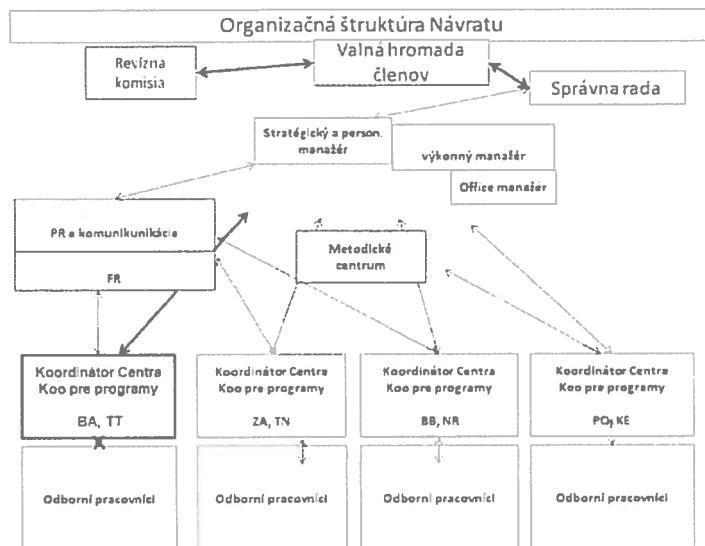
- (4) Priemerný prepočítaný počet zamestnancov, a z toho počet vedúcich zamestnancov účtovnej jednotky za účtovné obdobie, za ktoré sa zostavuje účtovná závierka (ďalej len „bežné účtovné obdobie“) a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Počet dobrovoľníkov vyslaných účtovnou jednotkou a počet dobrovoľníkov, ktorí vykonávali dobrovoľnícku činnosť pre účtovnú jednotku počas účtovného obdobia.

Tabuľka k čl. I ods. 4 o počte zamestnancov a dobrovoľníkov:

	Bežné účtovné obdobie	Počet hodín vykonávania dobrovoľníckej činnosti
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	31,30	x

z toho počet vedúcich zamestnancov	6,00	x
Počet dobrovoľníkov vyslaných účtovnou jednotkou	0,00	0
Počet dobrovoľníkov, ktorí vykonávali dobrovoľnícku činnosť pre účtovnú jednotku počas účtovného obdobia	51,00	1460

(5) Organizačná štruktúra účtovnej jednotky.



(6) Informácia o organizáciách v zriaďovateľskej pôsobnosti účtovnej jednotky. Žiadne

Čl. II
Informácie o účtovných zásadách a účtovných metódach

- (1) Informácia, či je účtovná závierka zostavená za splnenia predpokladu, že účtovná jednotka bude nepretržite pokračovať vo svojej činnosti.

ÁNO

- (2) Zmeny účtovných zásad a zmeny účtovných metód s uvedením dôvodu týchto zmien a vyčíslením ich vplyvu na finančnú hodnotu majetku, záväzkov, základného imania a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky. **Bez zmien**

Druh zmeny	Dôvod	Vplyv na hodnotu majetku, záväzkov, základného imania a výsledku hospodárenia

- (3) Spôsob oceňovania jednotlivých položiek majetku a záväzkov v členení na

Majetok a záväzky	Spôsob oceňovania
a) dlhodobý nehmotný majetok obstaraný kúpou	žiadnen
b) dlhodobý nehmotný majetok obstaraný vlastnou činnosťou	žiadnen
c) dlhodobý nehmotný majetok obstaraný iným spôsobom	žiadnen
d) dlhodobý hmotný majetok obstaraný kúpou	obstarávacia cena
e) dlhodobý hmotný majetok obstaraný vlastnou činnosťou	žiadnen
f) dlhodobý hmotný majetok obstaraný iným spôsobom	žiadnen
g) dlhodobý finančný majetok	žiadnen

h) zásoby obstarané kúpou	obstarávacia cena
i) zásoby vytvorené vlastnou činnosťou	žiadnen
j) zásoby obstarané iným spôsobom	žiadnen
k) pohľadávky	menovitá hodnota
l) krátkodobý finančný majetok	menovitá hodnota
m) časové rozlišenie na strane aktiv súvahy	menovitá hodnota
n) záväzky, vrátane rezerv, dlhopisov, pôžičiek a úverov	menovitá hodnota
o) časové rozlišenie na strane pasív súvahy	menovitá hodnota
p) deriváty	žiadnen
q) majetok a záväzky zabezpečené derivátmí	žiadnen
r) prenajatý majetok a majetok obstaraný na základe finančného prenájmu	menovitá hodnota

- (4) Spôsob zostavenia odpisového plánu pre jednotlivé druhy dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku, pričom sa uvádzajú doba odpisovania, použité sadzby odpisov a odpisové metódy pri určení účtovných odpisov.

Druh dlhodobého majetku	Doba odpisovania	Sadzby odpisov	Odpisová metóda
Budovy a stavby	20	1/20	rovnomená
Dopravné prostriedky	4	1/4	rovnomená
Budovy a stavby	40	1/40	rovnomená

- (5) Zásady pre zohľadnenie zníženia hodnoty majetku – účtovná jednotka uplatňuje:

Opravné položky	Rezervy
áno	áno

- (6) Informácie o účtovaní opráv významných chýb minulých účtovných období v bežnom účtovnom období s uvedením vplyvu na výsledok hospodárenia minulých rokov; súčasne sa môže uviesť aj informácia o účtovaní opráv nevýznamných chýb minulých účtovných období v bežnom účtovnom období s uvedením vplyvu na výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia. Žiadne

Čl. III Informácie, ktoré dopĺňajú a vysvetľujú údaje v súvahе

- (1) Údaje o dlhodobom nehmotnom majetku a dlhodobom hmotnom majetku za bežné účtovné obdobie:

- a) prehľad o dlhodobom majetku podľa položiek tohto majetku v členení podľa položiek súvahy; uvádzajú sa stav dlhodobého majetku v prvotnom ocenení na začiatku bežného účtovného obdobia, prirastky, úbytky a presuny tohto majetku a zostatok na konci bežného účtovného obdobia,
- b) prehľad oprávok a opravných položiek k dlhodobému majetku podľa jednotlivých položiek tohto majetku v členení podľa položiek súvahy; uvádzajú sa stav oprávok a opravných položiek k dlhodobému majetku na začiatku bežného účtovného obdobia, ich prirastky a úbytky počas bežného účtovného obdobia a zostatok na konci bežného účtovného obdobia,
- c) prehľad o zostatkových cenách dlhodobého majetku na začiatku bežného účtovného obdobia a na konci bežného účtovného obdobia.

Tabuľka k čl. III ods. 1 o stave a pohybe dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku:

Tabuľka č. 1

Nehmotné výsledky z vývojovej a obdobnej činnosti	Softvér	Oceniteľné práva	Ostatný dlhodobý nehmotný majetok	Obstaranie dlhodobého nehmotného majetku	Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok	Spolu
Prvotné ocenenie - stav na začiatku bežného účtovného obdobia						0,00 €
prirastky						0,00 €

úbytky								0,00 €
presuny								0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Oprávky – stav na začiatku bežného účtovného obdobia								0,00 €
prirástky								0,00 €
úbytky								0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opravné položky – stav na začiatku bežného účtovného obdobia								0,00 €
prirástky								0,00 €
úbytky								0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Zostatková hodnota								
Stav na začiatku bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Tabuľka č. 2

	Pozemky	Umelecké diela a zbierky	Stavby	Samost. hnuteľné veci a súbory hnút. vecí	Dopravné prostriedky	Pestovateľské celky trvalých porastov	Základné stádo a t'ažné zvieratá	Drobný a ostatný dlhodobý hmotný majetok	Obst. dlhodob. hmotného majetku	Poskyt predd. na dlhodobý hmotný majetok	Spolu
Prvotné ocenenie - stav na začiatku bežného účtovného obdobia			316874,90		101202,61						418077,51
prirástky			150000		0						300000
úbytky			0		10959,01						160959,01
presuny											0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	466874,90	0,00 €	90243,60	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	557118,50
Oprávky – stav na začiatku bežného účtovného obdobia			97703,28		54455,58						152158,86
prirástky			17093,66		20245,45						37339,11
úbytky					10959,01						10959,01
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	114796,94	0,00 €	63742,02	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	178538,96
Opravné položky – stav na začiatku bežného účtovného obdobia											0,00 €
prirástky											0,00 €
úbytky											0,00 €
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Zostatková hodnota											
Stav na začiatku bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	219171,62	0,00 €	46747,03	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	265918,65
Stav na konci bežného účtovného obdobia	0,00 €	0,00 €	352077,96	0,00 €	26501,58	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	378579,54

(2) Prehľad dlhodobého majetku, na ktorý je zriadené záložné právo a dlhodobého majetku, pri ktorom má účtovná jednotka obmedzené právo s ním nakladať: Žiadnen

Prehľad dlhodobého majetku	Výška majetku

- (3) Údaje o štruktúre dlhodobého finančného majetku za bežné účtovné obdobie a jeho umiestnenie v členení podľa položiek súvahy v riadkoch 022 a 023. Žiadne
- (4) Údaje o štruktúre dlhodobého finančného majetku a krátkodobého finančného majetku v členení podľa položiek súvahy v riadkoch 024, 026 a 055. Žiadne
- (5) Údaje o štruktúre dlhodobých pôžičiek. Žiadne
- (6) Prehľad o vývoji významných súm opravných položiek podľa jednotlivých druhov majetku.

Druh majetku, ku ktorému sa tvorí opravná položka	Stav opravnej položky na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Tvorba opravnej položky (zvýšenie)	Zúčtovanie opravnej položky (použitie, zrušenie)	Stav opravnej položky na konci bežného účtovného obdobia
Ostatné pohľadávky	5176,00	0	0	5176,00

- (7) Opis významných súm pohľadávok v nadväznosti na položky súvahy, v členení na pohľadávky za hlavnú nezdaňovanú činnosť a zdaňovanú činnosť za bežné účtovné obdobie.

Druh a opis významných položiek pohľadávok	Hlavná nezdaňovaná činnosť'	Zdaňovaná činnosť'
Ostatné pohľadávky – Kusová trestný čin podvod	5198,00	
Iné pohľadávky – stravovanie zamestnanci záloha	6120,00	

- (8) Prehľad pohľadávok do uplynutia lehoty splatnosti a po uplynutí lehoty splatnosti.

Pohľadávky	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
- do uplynutia lehoty splatnosti	8636,02	10923,31
- po uplynutí lehoty splatnosti	5596,38	5411,90
Spolu	14232,40	16335,21

- (9) Prehľad o významných položkách časového rozlišenia nákladov budúcich období a príjmov budúcich období.

Významné položky časového rozlišenia nákladov	Opis	Suma
• Náklady budúcich období	NBO: PZP a HP poistenie dlhodobého hmotného majetku	1854,60
• príjmy budúcich období		

- (10) Opis a výška zmien vlastného imania v priebehu bežného účtovného obdobia podľa položiek súvahy.

	Stav na začiatku bežného účtovného obdobia	Prírastky (+)	Úbytky (-)	Presuny (+, -)	Stav na konci bežného účtovného obdobia
Vlastné imanie					
Základné imanie					0,00 €
z toho:					

- nádačné imanie v nadácií					0,00 €
- vklady zakladateľov					0,00 €
- prioritný majetok					0,00 €
Fondy tvorené podľa osobitných predpisov					0,00 €
Fond reprodukcie					0,00 €
Oceňovacie rozdiely z precenenia kapitálovych účastí					0,00 €
Fondy tvorené zo zisku					
Rezervný fond					0,00 €
Fondy tvorené zo zisku					0,00 €
Ostatné fondy					0,00 €
Výsledok hospodárenia					
Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	420 731,00 €			97080,28 €	517 811,28 €
Výsledok hospodárenia účtovného obdobia	97 080,28 €	57312,58 €		- 97080,28 €	57 312,58 €
Spolu	517 811,28 €	57312,58 €	0,00 €	0,00 €	575 123,86 €

(11) Opis a vyčislenie jednotlivých druhov fondov tvorených podľa osobitných predpisov. Žiadne

(12) Informácia o rozdelení účtovného zisku alebo o vysporiadaní účtovnej straty za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Názov položky	Bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie
Účtovný zisk	97 080,28 €
Rozdelenie účtovného zisku	
Prídel do základného imania	
Prídel do fondov tvorených podľa osobitných predpisov	
Prídel do fondu reprodukcie	
Prídel do rezervného fondu	
Prídel do fondov tvorených zo zisku	
Prídel do ostatných fondov	
Úhrada straty minulých období	
Prevod do sociálneho fondu	
Prevod do nevysporiadaného výsledku hospodárenia minulých rokov	97 080,28 €
Iné	

Účtovná strata	
Vysporiadanie účtovnej straty	
Zo základného imania	
Z rezervného fondu	
Z fondov tvorených zo zisku	
Z ostatných fondov	
Z nerozdeleného zisku minulých rokov	
Prevod do nevysporiadaného výsledku hospodárenia minulých rokov	
Iné	

(13) Údaje o jednotlivých druhoch rezerv v členení na stav rezerv na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia a stav rezerv na konci bežného účtovného obdobia, ich tvorbu, použitie alebo zrušenie v priebehu bežného účtovného obdobia.

Druh rezervy	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Tvorba rezerv	Použitie rezerv	Zrušenie rezerv	Stav na konci bežného účtovného obdobia
Krátkodobé zákonné rezervy	32416,51	30279,86	32416,51		30279,86
Dlhodobé zákonné rezervy					
Zákonné rezervy spolu	32416,51	30279,86	32416,51		30279,86
Krátkodobé ostatné rezervy	2760	2760	2760		2760
Dlhodobé ostatné rezervy					
Ostatné rezervy spolu	2760	2760	2760		2760
Rezervy spolu	35176,51	33039,86	35176,51		33039,86

(14) Údaje o významných sumách záväzkov v nadväznosti na položky súvahy, v členení na záväzky za hlavnú nezdaňovanú činnosť a zdaňovanú činnosť.

Druh a opis významných položiek záväzkov	Hlavná nezdaňovaná činnosť	Zdaňovaná činnosť
Záväzky zo sociálneho fondu	1064,10 €	
Záväzky z dôvodu finančných vzťahov k štátному rozpočtu a rozpočtom územnej samosprávy	21592,49 €	

(15) Prehľad záväzkov do uplynutia lehoty splatnosti a po uplynutí lehoty splatnosti.

Záväzky	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
- do uplynutia lehoty splatnosti	91728,00 €	23356,73 €
- po uplynutí lehoty splatnosti	0,00	0,00
Spolu	91728,00 €	23356,73 €

(16) Prehľad o začiatočnom stave, tvorbe, čerpaní a konečnom zostatku sociálneho fondu v priebehu bežného účtovného obdobia.

Sociálny fond	Suma
Stav k prvému dňu bežného účtovného obdobia	1342,80 €
Tvorba na ťarchu nákladov	1815,87 €
Tvorba zo zisku	0,00
Čerpanie	2094,57 €
Stav k poslednému dňu bežného účtovného obdobia	1064,10 €

(17) Prehľad o bankových úveroch, pôžičkách a návratných finančných výpomociach s uvedením meny. Žiadne

Druh cudzieho zdroja	Mena	Výška úroku v %	Splatnosť	Forma zabezpečenia	Suma istiny na konci bežného účtovného obdobia
Krátkodobý bankový úver					
Pôžička					
Návratná finančná výpomoc					
Dlhodobý bankový úver					
Spolu					

(18) Prehľad o významných položkách časového rozlíšenia výdavkov budúcich období. **Bezvýznamné**

(19) Prehľad výnosov budúcich období v členení podľa jednotlivých druhov a v členení na dlhodobé výnosy budúcich období a krátkodobé výnosy budúcich období.

Položky výnosov budúcich období - dlhodobé z dôvodu	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
bezodplatne nadobudnutého dlhodobého majetku		
dlhodobého majetku obstaraného z verejných zdrojov	23514,58	13249,58
dlhodobého majetku obstaraného z finančného daru	2016,67	1906,67
dlhodobého majetku obstaraného z podielu zaplatenej dane	182528,11	171435,50
dlhodobého majetku obstaraného zo sponzorského		
nepoužitého sponzorského		
iné		
Spolu	208 059,36	186 591,75

Položky výnosov budúcih období - krátkodobé z dôvodu	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
dotácie zo štátneho rozpočtu a z prostriedkov Európskej únie	34524,06	10265
dotácie z rozpočtu obce a z rozpočtu vyššieho územného celku	0	0
zostatku podielu zaplatnej dane	13418,28	11092,61
nepoužitého sponzorského grantu	0	0
iné	7341,34	35673,34
Spolu	111 309,64	66 569,51

(20) Údaje o druhoch majetku a záväzkoch z lizingových zmlúv. Žiadne

Čl. IV

Informácie, ktoré dopĺňajú a vysvetľujú údaje vo výkaze ziskov a strát

(1) Prehľad tržieb za vlastné výkony a tovar s uvedením ich opisu a vyčislením hodnoty tržieb podľa jednotlivých hlavných druhov výrobkov, služieb hlavnej nezdaňovanej činnosti a zdaňovanej činnosti účtovnej jednotky za bežné účtovné obdobie.

Druh a opis tržieb	Hlavná nezdaňovaná činnosť'	Zdaňovaná činnosť'
Tržby z predaja služieb	32070,09	
Tržby z predaja materiálu		3046,25
Tržby z predaja HM		4000

(2) Opis a vyčislenie hodnoty významných súm v nadväznosti na položky výkazu ziskov a strát v členení na nepeňažné dary, osobitné výnosy, zákonné poplatky a iné ostatné výnosy za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie a za bežné účtovné obdobie.

Druh a opis významných súm výnosov	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
Dary/ Fyzické osoby	58697,08	60804,11
Dar/ Nadácia Slovenskej sporiteľne	5000	28260
Dar/ Anja	15000	34569,72
Dar/ Octarine Invest	41631,69	28368,31

(3) Prehľad významných súm dotácií zo štátneho rozpočtu, štátnych fondov, z prostriedkov Európskej únie, dotácií z rozpočtu obce a z rozpočtu vyššieho územného celku, ktoré účtovná jednotka prijala v bezprostredne predchádzajúcim účtovnom období a v bežnom účtovnom období.

Druh a opis významných súm dotácií a grantov	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
Ustredie UPSVaR/CDR+ UPSVaR SL'	126867,15	187546,92
Implementačná agentúra MPSVaR/ SAN SR+SANBA+NRS SR+ NRSBA	208348,61	108928,23
Bratislavský samosprávny kraj	42448,41	42900
Banskobystrický samosprávny kraj	36000	36000

(4) Opis a výčislenie hodnoty významných položiek príjmov z reklám, ktoré sú určené na charitatívne účely, a charitatívnej lotérie prijatých v bezprostredne predchádzajúcim účtovnom období a v bežnom účtovnom období. Žiadne

(5) Opis a výčislenie hodnoty významných súm v nadväznosti na položky výkazu ziskov a strát v členení na nepeňažné dary, náklady na ostatné služby, osobitné náklady a iné ostatné náklady poskytnuté v bežnom účtovnom období.

Druh a opis významných položiek nákladov	Stav na konci bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia	Stav na konci bežného účtovného obdobia
Mzdové náklady (PP+DVP)	373046,78	390766,28
Odvody do sociálnej a zdravotných poistovni	128850,42	135937,62
Služby v oblasti účtovníctva a administrativy	42121,80	50654,7
Náklady na prevádzku - nájomné, energie, PHM, opravy	31596,41	40595,44

(6) Prehľad o účele a výške použitia zostatku prijatého podielu zaplatenej dane v minulých účtovných obdobiach a prijatého podielu zaplatenej dane v bežnom účtovnom období.

Účel použitia prijatého podielu zaplatenej dane	Použitá suma zostatku z predchádzajúceho účtovného obdobia	Použitá suma z bežného účtovného obdobia
Sociálne poradenstvo NRS a SAN/ mzdove náklady sociálnych pracovníkov	4325,17	60817,325
Sociálne poradenstvo NRS a SAN/režijné náklady súvisiace s poskytovaním služieb	0,00	15694,94
Tlač a tvorba odborných materiálov, propagácia témy náhradného rodičovstva a rodín v kríze pre verejnosť	0,00	9715,074
Nákup dlhodobého hmotného majetku	80083,64	0
Zostatok podielu zaplatenej dane		0,00

Čl. V

Opis údajov na podsúvahových účtoch

Významné položky zásob prijatých na komisionálny predaj, prenajatého majetku, majetku prijatého do úschovy, odpísané pohľadávky a prípadné ďalšie položky. **Bezvýznamné**

Čl. VI

Ďalšie informácie

(1) Opis a hodnota iných aktív, ktorými sa rozumie majetok, ktorý vznikol v dôsledku minulých udalostí a ktorého existencia alebo vlastníctvo závisí od toho, či nastane alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti, ktorých vznik nezávisí od účtovnej jednotky; týmito inými aktivami sú napríklad práva zo servisných zmlúv, poistných zmlúv, koncesionárskych zmlúv, licenčných zmlúv, práva z investovania prostriedkov získaných oslobodením od dane z príjmov.

Žiadne

(2) Opis a hodnota iných pasív vyplývajúcich zo súdnych rozhodnutí, z poskytnutých záruk, zo všeobecne záväzných právnych predpisov, z ručenia podľa jednotlivých druhov ručenia; takýmito inými pasívmi sú: **Žiadne**

a) povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti a ktorej existencia závisí od toho, či nastane alebo nenastane jedna alebo viac neistých udalostí v budúcnosti, ktorých vznik nezávisí od účtovnej jednotky, alebo

b) povinnosť, ktorá vznikla ako dôsledok minulej udalosti, ale ktorá sa nevykazuje v súvahе, pretože nie je pravdepodobné, že na splnenie tejto povinnosti bude potrebný úbytok ekonomických úžitkov, alebo výška tejto povinnosti sa nedá spoľahlivo oceniť.

(3) Opis významných položiek ostatných finančných povinností, ktoré sa nesledujú v účtovníctve a neuvádzajú sa v súvahе; pri každej položke sa uvádzia jej opis, výška a údaj, či sa týka spriaznených osôb, a to

a) povinnosť z devizových terminovaných obchodov a iných finančných derivátov,

b) povinnosť z opčných obchodov,

c) zákonná povinnosť alebo zmluvná povinnosť odobrať určité produkty alebo služby, napríklad z dodávateľských zmlúv alebo odberateľských zmlúv,

d) povinnosť z lízingových zmlúv, nájomných zmlúv, servisných zmlúv, poistných zmlúv, koncesionárskych zmlúv, licenčných zmlúv a podobných zmlúv,

e) iné povinnosti.

Bezvýznamné

(4) Prehľad nehnuteľných kultúrnych pamiatok, ktoré sú v správe alebo vo vlastníctve účtovnej jednotky, a to názov, adresa a číslo kultúrnej pamiatky v Ústrednom zozname pamiatkového fondu. **Žiadne**

(5) Informácie o významných skutočnostiach, ktoré nastali medzi dňom, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a dňom jej zostavenia. **Bezvýznamné**